Poštarina plaćena u gotovom

PRETPLATA NA „ŽIDOV“ STOJI GODIŠNJE D 100.—, POLUGODIŠNJE D 50.—, ČETVRTGODIŠNJE D 25.—. OGLASI SE RAČUNAJU PO STALNOM CIENIKU. — PLATIVO I UTUŽIVO U ZAGREBU. — BROJ ČEK. RAČUNA UPRAVE „ŽIDOV“ JE 33.831.

ŽIDOV

Pojedini broj 2 dinara

IZLAZI SVAKOGA PETKA. UPRAVA „ŽIDOVA“ ZAGREB, ILICA 38/I. RAK REDAKCIJE ZA ČLANKE DO SRIJEDE U 12 SATI, ZA VIJESTI DO SRIJEDE 18 SATI. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. TEL. INT. 21-11

GODINA X. ZAGREB, 29. septembra 1926. — 21. tišrija 5687. BROJ 40.

Julio Fuchs

Rezultat šekelske akcije

U ovome broju donosimo tabelarno postavljen rezultat ovogodišnje šekelske akcije. To je ujedno statistika jedne već dovršene kampanje u poredbi sa onom 5685. Teško da će se bitno još mnogo u rezultatu izmijeniti, osim da velika mjesta, koja nijesu nikako ili vrlo slabo zastupana, u posljednji čas pošalju obračun o provedenoj akciji. U glavnome možemo reći da je šekelska akcija dovršena.

Što nam kaže naša statistika?

Prije no što damo odgovor na ovo pitanje reći ćemo da bi značilo nositi sove u Atenu, ili pak lijevati vodu u Savu, ako bismo na ovome mjestu ponovno pokušali, da podvučemo važnost šekelske akcije. Za realnu jakost cijonističkog pokreta uopće, a našega ovdje napose, ima izvanji svijet samo jedno mjerilo, a to je: rezultat šekelske akcije. Govorili smo o ozbiljnosti političkog položaja u cijonizmu, naglašavali smo potrebu pojačanog političkog rada i djelovanja, iznosili smo kako svjetska cijonistička, a i naša zemaljska organizacija treba da se postave na sopstvene noge. Htjeli smo da dopremo do svakog Židova ove zemlje, i pozvali smo svakoga, koga se zvati može, da dođe k nama. U ijarskoj akciji propagandni je aparat Saveza radio više no ikada dosada, a sve u cilju idejnog jačanja Saveza i širenja njegova na što veći krug pristalica.

Rezultat svih ovih nastojanja, kako onih saveznog vodstva, tako i onih saveznih organizacija ogleda se u statistici šekelske kampanje, — obzirom na broj raspačanih šekalim možemo reći, da ova godina kraj razlike od 4655—4446 = 209 ne znači baš tako veliki manjak, kad je poznato, da je broj šekalim u nekongresnoj godini često u mnogim savezima za 50 posto manji. Vjerojatno će u nas broj šekalim za ovu godinu nešto porasti, kad stignu detaljne specifikacije iz nekih mjesta (Brod, Sarajevo). Prema tome bismo brojem šekela za ovu godinu u poredbi sa ostalim godinama kako tako mogli biti zadovoljni.

Međutim mi nijesmo zadovoljni i ne smijemo da budemo. Pogledajmo statistiku — Lavlji udio na ovogodišnjoj kampanji imaju malena mjesta. Naši »centri« izuzevši Beograd, koji je uopće koji su imali prošlih godina. Malene organizacije svi su redom zatajili. Neki nemaju ni 50 posto broja, koji su imali prošlih godiia. Malene organizacije održale su ove godine front, i da nije bilo u njima onog rada, koji su pokazale, rezultat bi bio daleko podbacio. To vrijedi za hrvatsku provinciju i neke bosanske organizacije, koje u našem Savezu oduvijek slove kao ispravne, pa im svima tako reći rezultat prevazilazi onaj od prošle godine za sto od sto.

Naše organizacije u Južnoj Srbiji bile su ove godine potpunoma na svome mjestu. Po svima znacima (šekel, korespondencija, elan rada), izgleda da ove organizacije osjećaju najveću povezanost sa svojim Savezom i mi bismo željeli, da se takova povezanost osjeti i u onim mjestima, gdje cijonističko vaspitanje dosiže, vremenski, brojku od 20 godina rada.

Nema sumnje da je provincija pretegnula i s toga razloga, što je ove godine u ijarskoj akciji bila na nju obraćena posebna pažnja Radnog Odbora. Radni je Odbor polazio sa toga ispravnog gledišta, da je agitacija provinciji mnogo potrebnija no našim centrima. Provincija je tako reći bila za dugo zanemarena. Kontinuitet saradnje i to lične treba sa provincijom podržavati i nadalje.

A što treba našim centrima? U njima, osim u Beogradu, i nema ispravne organizacije. Pri tome organizacija znači nekoliko ljudi, koji će s voljom sjesti pa izvršiti osnovne radove da se pošteno spremi jedan zbor, jedno predavanje, ili da se ispravno do svakog Židova rasture šekelski blokovi. Kad ide to, ide i sve ostalo.

Općenito rečeno, mi treba svagdje da svoju organizaciju izgradimo. To ne znači da nam je dosta ideologije, ili da je ne trebamo.. To znači tek toliko, da organizacija ne može da živi o samoj ideologiji.

Sve ovo treba da imamo na umu, kad stupamo u novu godinu cijonističkog rada. Imajmo na umu da je od posljednjeg bečkog kongresa kroz godinu 5686 sva cijonistička organizacija znatno pokročila naprijed u svome jačanju i širenju. Veza između cijonističkog centra i cijonističke periferije postala je intimnija i jača, što se najbolje vidjelo na posljednjoj sjednici Akcionog Komiteja u Londonu.

Od svakog cijoniste ovisi, da se sve to još bolje izgradi u godini 5687.

U Zagrebu, 27. septembra 1926.

O. R.

Herbert Samuel o Erec Jisraelu

„Izgradnja Palestine je novčano pitanje“

Herbert Samuel je uvjeren, da će palestinsko djelo uspjeti

Primici Keren Hajesoda — Izjave Lipskoga o stavu Velike Britanije

SIR HERBERT SAMUEL U MÜNCHENU.

U četvrtak dne 16. septembra održao je bivši Vrhovni Komesar za Palestinu sir Herbert Samuel naročito pozvanoj, izabranoj publici predavanje o Palestini. Samuel je veoma pregnantno ocrtao suštinu problema izgradnje židovske narodne domaje, posvetivši svakome važnijemu pitanju srazmjernu pažnju. Nakon predavanja odgovarao je Samuel na stavljena mu pitanja. Odgovarajući na upit predsjednika njemačke cijonističke organizacije Kurta Blumenfelda o značenju javnih sredstava, što ih daju Židovi za izgradnju Palestine, istaknuo je Samuel važnost Karen Hajesoda i rekao, da je po njegovom mišljenju izgradnja Palestine sasvime pitanje novca i da isključivo ovisi o visini namaknutih sredstava. Sve druge pretpostavke postoje. Židovi, koji sada žive u Palestini mogli bi se za nuždu i bez sredstava izvana ukorijeniti u palestinskom gospodarstvu, ali za baziranje priticaja novih imigranata potrebno je mnogo novca spolja.

Iza toga odgovorio je Samuel na razna dalja pitanja, pa je medju ostalim rekao, d će kriza, koja sada vlada u Palestini doskora proći, jamačno već za pola godine. Na načelno pitanje da li vjeruje u uspjeh palestinskoga djela, odgovorio je Samuel doslovce:

Kad sam došao u Palestinu, bio sam ispunjen jakom nadom, kad sam odlazio iz Zemlje, bio sam uvjeren«.

*

Samuel je iz Münchena otišao u Italiju, gdje namjerava da ostane do maja naredne godine, da u to vrijeme napiše već davno planirano političko znanstveno djelo. Svoj boravak u Italiji prekinut će za nekoliko dana odlaskom u London sredinom oktobra, gdje će predsjedati konferenciji, na kojoj će se raspraviti gospodarska pitanja Palestine, a na kojoj će učestvovati ugledni znanstvenjaci iz raznih evropskih zemalja.

PRIMICI KEREN HAJESODA U MJESECU AUGUSTU 1926.

U mjesecu augustu 1926. primio je Glavni Ured Keren Haajesoda u Londonu ukupno 43.285 funte 13 šilinga i 6 penca. Najviše su dakako dale Udružene Države (25.901 funtu). Za njim je Južna Afrika s 5000, a na trećem je mjestu Kanada s 3913 funti. Na četvrtom je mjestu ovaj puta Austrija zbog doprinosa bečkoga baruna Rothschilda za poljoprivrednu pokusnu stanicu u Palestini.

U augustu prošle godine iznosili su primici Keren Hajesoda 35.493 funte. August 1926. slijedi iza mjeseca, koji je donio 75.000 funti i time bio dosadašnji rekordni mjesec. (U tom je mjesecu darovao Bernard Baron 25.000 funti!) Primici u mjesecu augustu pokazuju u prosječnosti dobar napredak, ali još uvijek nijesu dosegli potrebnu kvotu. Situacija u Palestini traži mnogo novaca, a osim toga čekaju presudni planovi da budu provedeni, kako bi izgradnja što više pokročila.

Krajem augusta 1926. iznosili su ukupni primici Keren Hajesoda od početka njegovoga rada 2,516.422 funte, 12 šilinga i 3 penca.

IMIGRACIJA U PALESTINU.

Imigracija iz Poljske.

U posljednja tri mjeseca otišlo je iz Poljske za Palestinu 1156 iseljenika: u junu 191, u julu 474 a u augustu 491.

Polovica imigranata dolazi preko Konstance.

Rumunjskom lukom Konstanca prošlo je od 1. maja g. 1925. do konca aprila 1926. 16.536 emigranata za Palestinu, t. j. polovina od broja, koji se u to vrijeme uselio u Zemlju.

(Ziko)

ODGODA DRUGE SVJETSKE KONFERENCIJE CIJONISTA REVIZIJONISTA.

Druga svjetska konferencija cijonista revizijonista, koja je bila sazvana u Pariz za 16. do 20. oktobra odgodjena je na 26. decembra.

(Ziko).

LOUIS LIPSKY DRŽI, DA ĆE ENGLESKA VLADA DOSKORA ZAUZETI POZITIVAN STAV PREMA DJELU IZGRADNJE.

Newyork, 22. septembra. (JTA). Gosp. Louis Lipsky, predsjednik američke cijonističke organizacije i član Svjetske Cijonističke Eegzegutive, koji je prošloga mjeseca bio u Londonu zbog sjednice cijonističkoga Akcionog Komiteja izjavio je po svom povratku u Newyork, predstavniku JTA, da je veoma vjerojatno, da će se u najskorije vrijeme promijeniti britanska politika u stvari žid. narodne domaje u Palestini. Britanska se vlada, reče Lipsky, uvjerila, da je zbog mandata i ostalih okolnosti njena prešna zadaća, da što više pomaže i olakšava židovsko djelo izgradnje.

Ostvarila nam se ta nada doskora! — dodao je Lipsky.

Nezaposlenost u Palestini, završio je Lipsky, bila ona kolikogod komplicirana i neugodna, mogla bi se lako ukloniti, kad bi cijonistička Egzekutiva raspolagala potrebnim sredstvima.

RASPRAVA O KONTROLI MANDATARNIH PODRUČJA.

Sukob o pitanju peticija domaćega pučanstva Mandatarnoj Komisiji.

Zbog istupa Brazilije morao je naimenovanoga izvjestioca Mandatarne Komisije, Brazilijanca, zamijeniti Švedjanin Unden, koji je plenumu skupštine Saveza Naroda referirao o zaključcima i mišljenju Mandatarne Komisije u stvari mandatarnih područja, o kojima je Komisija raspravljala na svome zadnjem zasijedanju. Unden je obavio samo jedan dio referade a na to ga je zamijenio njegov zemljak Fritjof Nansen. Referirajući o radu Mandatarne Komisije zagovarao je tezu, da bi Komisija trebala da ispituje sve žalbe i predstavke, koje dobiva od pučanstva sa mandatarnih područja.

Ovoj tezi protivili su se dakako predstavnici zainteresovanih vlasti De Jouvenel zastupnik Francuske, bivši Vrhovni Komesar za Siriju, oštro je prigovorio prijedlogu Nansena. Ovako shvatanje kompetencija Komisije, rekao je De Jouvenel mogo bi da imade teških posljedica, donoseći ponajprije metež u rasprave Komisije a s tim u vezi i u skupštinu Saveza Naroda. Revolta u Siriji, rekao je De Jouvenel uzdignutim glasom, produljena je upravo zbog rasprava Mandatarne Komisije.

Potpredsjednik Komisije, Holandijac Van Rees jednakom je oštrinom odgovorio De Jouvenelu i odbio, što se Komisiji predbacuje, da je produljivala konflikte. Mandatarna Komisija nema samo pravo nego i dužnost da kritikuje, pa mora da ispituje peticije, pa i ako dolazile drugačije nego od domaćega pučanstva posredstvom mandatarne vlasti. Komisija nema namjere da umanjuje prestiž mandatarnih vlasti. Ako se Komisija ne bi obazirala na peticije, koje joj stizavaju, lako bi zapala u kriv smjer, pa bi čitav smisao njena rada bio obratan nego što bi trebao da bude.

Nakon što je De Jouvenel uzvratio pomirljivim riječima izabran je redakcioni odbor, da tekst predložene rezolucije o ispitivanju peticija u Mandatarnoj Komisiji stilizuje prema zajedničkom gledištu.

TEL AVIV BIT ĆE ŽELJEZNIČKIM CENTROM PALESTINE.

Jerusolim, 26. septembra. (JTA). Ovamo je stigla vijest, da je ministarstvo kolonije u Londonu odobrilo prijedlog, da se palestinsko željezničko raskrižje prenese iz Luda u Tel Aviv. Ova je odluka ministarstva za kolonije veoma važna za razvitak Tel Aviva, koji se tolikom brzinom širi.

Sir Herbert Samuel još je u martu 1925. povjerio naročitoj komisiji, da ispita pitanje premještenja raskrsnice iz Luda u Tel Aviv. Ova se mjera smatra kompenzacijom za odluku, da se velika palestinska luka ne izgradi u Jafi nego u Hajfi. Komisija je u svom izvještaju odobrila premještenje. Lud, maleno mjesto, koje leži kojih deset milja od Tel Aviva, prekrižje je željeznica Jafa-Jerusolim i Kantara-Hajfa.

Iz Palestine

K novoj godini — Pošast medju stokom — Kooptacije Egzekutive — Disengoff — Gradska kolonizacija — Incidenat kolonija Tel Haj i Kfar-Gil'adi

(Od našega redovitog palestinskog dopisnika).

Jerusolim, u septembru 1926.

Sad na početku nove godine u svem se cijonističkom pokretu a naročito u Palestini sačinjava bilans o prošloj godini, o dobru i zlu, što je donijela izgradnji, o djelima njena doba i o izgledima za vrijeme, koje dolazi. Nema zaista godine, koja bi se u Palestini završila s punim zadovoljstvom. Dosada su vazda zadaće bile veče od snaga, prilike nijesu nikada bile ponajbolje, a jedva ima koje područje na kojemu ne bi bilo trebalo da se čini više i jedva ima koja činjenica, koju ne bi bilo trebalo promijeniti na bolje. Pokret, koji je ustremljen naprijed, ne smije nikad da bude zadovoljan s onim, što je već postignuto. Nezadovoljstvo s onim, što postoji, čega ima, najvažnija mu je vrednota.

Cijonizam je vazda morao da skuplja svu svoju snagu, da svlada zaprijeke, što su se gomilale sa svih strana, da ih prodje, obidje ili ukloni, pa da si tako utre put. Posvuda, na svim područjima, ima toliko i takovih teškoća, te moramo da se čudom čudimo, kako li je ovdje nadjen put iz zamršenih komplikacija. Pa i ako smo vični na teškoće i borbu, može da se prošla godina s pravom označi jednom od najtežih u povijesti našega rada. Nakon nešto više od dvogodišnjega perijoda poleta, političkih uspjeha, useljivanja masa, strujanja privatnoga kapitala u Zemlju u toj nas je godini zadesio udarac za udarcem. Gospodarskim teškoćama, kojima se palestinska cijonistička štampa bavi neprestance čitav niz mjeseci, a koje su oslabile useljivanje i ojačale emigraciju, pridošlo je ljeto s teškom pošasti. Svim raspoloživim sredstvima i svom svojom energijom moradjahu Cijonistička Organizacija i vlada da rade oko suzbijanja tifusa, koji je upravo u mjesecima žetve bio stavio poljoprivredne kolonije na tešku kušnju. I tko nije po teoriji mogao da shvati, da se svako sužavanje budžeta neposredno i kruto osvećuje na onome što već Egzistira, mogao je to da nauči sad čitajući brojke o velikim iznosima utrošenim za suzbijanje epidemije, jer se ranije nije dosta davalo za sanitarni rad. U posljednje je vrijeme pošast medju stokom strahotno zaprijetila poljoprivrednim naseljima. Nemilo je harala u arapskim selima i jednako zabrinjavala vladu i stočare. Židovska su naselja dosada bila gotovo sasvim poštedjena. Vlada čini sve i sva da pošast lokalno ograniči i svlada pa se čini, da postizava mnogošta, u čemu ne bi mogla da uspije, kad ne bi bilo sadašnjega poretka u Zemlji. Posvuda, gdje ima stoke, odredjena je stroga karantena. Nijedno govedo i nijedan komad stoke ne smije da se odvodi izvan granica sela. Tek u nekim slučajevima izdaje vlada posebna dopuštenja, koja vrijede za odredjenu stoku i odredjeni put. Stroga karantena mora da dovodi do gospodarskoga zapinjanja: u Palestini ima mnogo sela, a promet se vrši pomoću stoke, deva i mula. Desilo se da u nekim selima po nekoliko dana nijesu ljudi imali potreban živež, jer se ništa nije moglo da transportira. Mnoga židovska naselja ne puštaju, koliko mogu to provesti, nikoga stranoga da udje u koloniju. Posljednje nedjelje javili su se tek neki osamljeni slučajevi pošasti pa prolazi po nekoliko dana, a da pošast ne zahvati nijednu žrtvu. Vlasti se nadaju, da će doskora svladati katastrofu. U svkom će slučaju karantena trajati još nekoliko mjeseci, da se postigne što veća sigurnost od ponovljenja epidemije. Kad započne kišno doba i onako se ne će moći provoditi karantena tako strogo, pa upravo ovo nekoliko mjeseci treba da se upotrijebi za što intenzivniju higijeničnu kontrolu. Dobar je znak za razumijevanje i dobru organizaciju židovske poljoprivrede, što se dosada gotovo posvema mogla da očuva od infekcije. Značajno je za duh u židovskim naseljima, što nijedan naseljenik nije štedio da provede sve mjere opreza. Jer tu se radilo o sudbini naselja, gospodarstva na njemu! A to je najviši zakon. Slabo se tko brinuo za nove slučajeve malarije. Tome je već svatko vičan, i nitko se gotovo ne obazire, jer se radi o ljudima. Ali kad je u pitanju naselje, nijedan trud nije prevelik i pretežak.

*

Zbroje li se sve nevolje, koje nam je donijela prošla godina — političke su teškoće poznate — čovjek bi lako upao u kušnju, ne bi li je ocijenio godinom nesreća. Ali bi takova ocjena bila kriva. Na sastanku s predstavnicima štampe, koji je imao Sokolov za nedavnoga svog boravka u Palestini, dan prije odlaska, čule se sa svih strana tužbe i žalbe o teškoj situaciji. I s pravom je Sokolov usuprot ovim žalbama istaknuo dojam, što ga je na nj učinila Zemlja za ovoga njegovog boravka u njoj. Kvintesenca njegovoga razmatranja bila je: »Ide naprijed«! I tako jest. Prošla je godina bila perijod retorzija, nesrećnih slučajeva, koji se ranije nijesu predvidjali, teškoga rada, koji se na časove činio da nema svrhe. A ipak smo i u toj godini uznapredovali. A rezultate ćemo moći tek da prosudimo, kad zadobimo nešto veću distancu, pa kad uzmognemo da objektivno razmotrimo, što se učinilo. Izvještavali smo o pojedinim radovima, koji su započeti, o početku rada u zatonu Hajfe i na Jarkomu u Tel Avivu. Govorili smo u svoje vrijeme i o jačanju židovskoga radničkoga elementa u kolonijama, o gradnjama u Jerusolimu i Hajfi i o raznim gospodarskim pripremama i pokušajima. U posljednje vrijeme sve su češće vijesti o stvaranju društva za uzgoj pamuka u Palestini, proširenju Ruthenbergove akcije i o drugim pitanjima. Ovamo pridolaze još različiti planovi o kolonizaciji, a medju ovima ima mnogo velikih i presudnih, koji su, možda, preteče novoga perijoda, koji mora da dodje.

Osim toga naučili smo da ne gubimo odvažnosti ni u času retardacija i da ispitujemo odakle ta komplikovanost, pa da crpemo nauk. Medjutim se na svim linijama nastoji »likvidovati« sadašnje stanje. To će reći: umanjiti neuposlenost stvaranjem novih mogućnosti uposlivanja i ukorjenjivati nove useljenike. Na spomenutoj konferenciji s novinarima govorio je Sokolov o mjerama, koje preduzimlje palestinska cijonistička Egzekutiva. Egzekutiva polako opet ulazi u punu akciju nakon što je do neke mjere bila prekinula rad zbog sjednice Akcijonoga Komiteja u Londonu. Šefovi pojedinih odjeljenja vraćaju se natrag i preuzimaju svoje agende. Dosada nijesu kooptacije zaključene na sjednici Akcionoga Komiteja dovele do promjena. Disegoff nije još preuzeo svoje mjesto upravitelja odjeljenja za grad. kolonizaciju. Čini se, da će se u tom pogledu morati da povedu najprije neki pregovori U Zemlji se govori, da Disengoff vezuje svoju saradnju u Egzekutivi uz neke preduvjete, koji u javnosti nijesu još precizirani, a koji bi eventualno mogli da dovedu do nekih promjena. Bila bi šteta, da se zbog nekih teškoća i nesporazumaka ostavi pitanje gradske kolonizacije u stadiju, u kojemu je sada. Veoma je potrebna organizacija gradskoga elementa. Ovo organizovanje ne može da se provede mimo jedinstvene inicijative. Kapitala tolikoga nema, da bi se okupljanje i koncentrovanje moglo da provodi odozdo. Department za gradsku kolonizaciju imao bi da riješi mnoge veoma važne zadaće, koje su ostale neriješene zbog raskidanosti pojedinih radova na razne odjele.

*

Kao grom iz vedra neba iznenadila je palestinsku javnost a poglavito šire krugove radništva vijest, da je vodstvo Opće Radničke Organizacije isključilo članove naselja Tel Haj i Kfar Gil'adi. I ako je stanje u ovim dvjema kolonijama već dvije godine bilo predmetom mnogih pregovora i zadavalo mnogo briga ipak je završetak čitave te stvari bio iznenadan i neočekivan. Nakon što je objavljen ponajprije službeni kominike Radničke Organizacije, zaredaše članci i deklaracije sa svih strana, pa su do danas već porasli do golema materijala, koji se još uvijek uvećava. Ovdje bismo tek da ukratko prikažemo činjenice, koje su dovele do sadašnjega stanja u tome pitanju.

Kfar Gil'adi i Tel Haj imadu medju nacionalnim naseljima posebni položaj. To su kvuce, radničke grupe dakle, koje ne rade poput drugih na zemljištu Keren Kajemeta, nego su jedine kvuce, koje rade na zemlji Rotschildovoga društva Palestine Jewish Colonisation Association (PICA), pa ih ova novčano pomaže, kao što Keren Hajesod pomaže kolonije na zemljištu Narodnoga Fonda. Baziranje ovih dvaju naselja i njihovo gospodarsko izgradjivanje stvar je gotovo uzaludne težnje, jer, u jednu ruku, PICA se i ovdje ne će da odrekne svoje polagane i strpljive metode i jer su, u drugu, ove kolonije tako reći odrezane od ostalih židovskih naselja u Zemlji zbog svoga položaja na krajnjem sjeveru Palestine; a to uvelike otešćava njihov rad. Naročiti karakter i neki romantični momenat dobile su te kolonije borbama, što su seondje bile god. 1920., a koje su vezane uz ime Josefa Trumpeldora; osim toga i zbog važne okolnosti, da su ove dvije kolonije uz Metulu bile razlogom, da se palestinska granica pomakla dalje na sjever. Ovaj romantični momenat i tutorstvo PICA bijahu razlogom, da se javnost u Palestini zapravo malo zanimala za ta naselja ne brineći se kako da se tude postigne racionalan kolonizacioni rad. Klaar Gil'adi već je odavna bio u Gduduc Legija rada na komunističkoj osnovici, a kvuca u Tel Haju ušla je pred dvije godine u Gdud. Centrala Gduda smjestila je u naselje nekoliko svojih članova, koji su se s porodicama, što su već otprije živjele u Tel Haju udružili, da zajednički rade i gospodare. Nakon nekoga vremena javio se plan, da se obadvije kolonije ujedine, jer da bi se time mogla da zavede racionalnost u gospodarstvo na pr. pomoću zajedničke opskrbe vodom i sličnim mjerama. Novajlije u Tel Haju založiše se do kraja za taj plan, a manjina starih naseljenika opirala se tome projektu. U jednu ruku zbog staroga neprijateljstva protiv Kfar Gil'adi, a u drugu zbog mišljenja, da bi se kod odijeljenih kolonija lakše mogla da dobije zemlja od PICA u svrhu nadopunjenja posjeda potrebnoga za gospodarstvo. Nakon duge borbe, u kojoj učestvovahu centrala Gduda i vodstvo Organizacije poljoprivrednih Radnika, stvorila je Organizacija odluku protiv sjedinjenja obadviju kolonija. Većina u Tel Haju nije se htjela da pokori ovome zaključku i s njenom su privolom ljudi iz Kfar Gil'adi počeli da oru njive Tel Haja. Došlo je do ozbiljnih konflikata i sva nastojanja raznih institucija Radničke Organizacije da se pitanje likviduje u smislu odluke Organizacije Poljoprivrednih Radnika ne mogahu nikako da uspiju, jer se većina nije htjela da pokori odluci. Uz ovakve okolnosti isključeni su članovi naselja Kfar Gil'adi i Tel Haj iz Opće Radničke Organizacije zbog ogrješenja protiv discipline. Budući da se zbog toga pojavila uzbudjenost, a najjača se stranka u organizaciji, Ahdut Avoda i Gdud medjusobno teško optužuju i jer se usto sa raznih strana prigovara što se čitave grupe isključuju administrativnim putem, izabrana je kontrolna komisija, da ispita činjenice i njihovu suvislost i da vodstvu Opće Radničke Organizacije podnese izvještaj. Ova komisija sad radi.

Toliko činjenice. Za nepalestinca one su jednako suhe i nezanimive. Konflikata imade posvuda. Nedostatak disciplinovanosti mora da se kažnjava. Da li je ovakovo ogrješenje o vanosti mora da bude popraćeno isključenjem, jest pitanje, ali od sekundarne važnosti. Ovako otprilike mora da sudi, tko stoji van svega toga. Ali se tude radi o jednome od slučajeva, što su mnogo komplikovaniji nego se ovako, s polja, čine. Apstrahuje li se od senzacionalnih kombinacija, što zaredaše u Zemlji kao da se radi o pustolovnim planovima, ostaje vanredno zamršeni uzao protivnih interesa i naziranja političke, kolonizatorne i socijalne prirode, starih protivština i novih borba, ustajanja manjine protiv većine i mnogočega sličnog.

Povijest Tel Haja počinje u historiji starih šomrima, koji su prije i za vrijeme rata imali vidnu ulogu; ta se povijest nastavlja otcjepljenjem Ejn Haroda i Tel Josefa i zalazi u borbu oko različitih kolonizacionih oblika u veliku komunu s odjeljcima u gradu i na selu. Trebalo bi mnogo stupaca, da se ocrtaju pojedinosti. U tim je pojavama žalosna činjenica, da ima stanica, u kojima ne može da se udomi sasvim gospodarska orijentacija u pitanjima kolonizacije. A ipak se čini vjerojatnim, da će — bili rezultati istražne komisije kakovi mu drago — u radničkim redovima prodrijeti tendenca, da se kolonije u Gornjoj Galileji nasele novim ljudima i to elementom, koji će u prvom redu uočiti potrebu, da se naselja gospodarski što bolje razvijaju i obezbjedjuju. Započnemo li s novom kolonizacijom, ne bi u novim naseljima, u tim prvim stadijima, sasvim gospodarska orijentacija bila moguća a ni dobra. Ali u stanicama, koje su već osvojene, prijeka je potreba, da se rad oslobodi svakog neekonomskog balasta.

Gerda Arlosoroff-Goldberg.

Popust na željeznicama za učesnike Saveznoga Vijeća

GENERALNA DIREKCIJA DRŽAVNIH ŽELJEZNICA ODOBRILA JE SVOJIM RJEŠENJEM G. D. K. O Br. 9186 od 24. IX. 1926. ZA UČESNIKE SAVEZNOGA VIJEĆA POPUST OD 50 POSTOTAKA ZA SVE VLAKOVE DRŽ. ŽELJEZNICA. POPUST NE VRIJEDI ZA S. O. E. POVLASTICA VAŽI OD 15. DO 21. OKTOBRA. UČESNICI KUPIT ĆE NA POLASKU ČITAVU KARTU. NA STANICI U ZAGREBU NE ĆE JE PREDATI NEGO SAČUVATI, JER VRIJEDI UZ LEGITIMACIJU SAV. VIJEĆA I ZA POVRATAK.

PROMICANJE KULTURE NARANDJA.

Podaci o radu i uspjesima.

Jerusolim, 27. septembra. (JTA). Palestine Corporation Ltd. dat će 20.000 funti, da se osnuje i uredi kreditni zavod, koji bi židovskim i arapskim uzgajateljima narandja davao zajmove uz povoljne uvjete. Ovim bi se zajmovima imalo omogućiti, da se područje od 700 dunama privede kulturi narandja. Prošle godine pretvoreno je 5000 dunama zemlje u plantaže narandja.

Izvoz toga voća iznosi 40.8 od sto svega palestinskoga izvoza. Ostali poljoprivredni produkti čine tek 25 do 30 po sto svega eksporta. Sada zapremaju plantaže narandja u Palestini 30.000 dunama, od tog imadu Židovi 12.000.

Prema podacima arapske trgovačke komore u Jafi dosizala je žetva narandja u Palestini prije rata godišnje jedan milijun i 750 hiljada škrinja. U izaratnim godinama bila je žetva mnogo slabija zbog razornoga ratovanja na palestinskom tlu. Sada godišnja žetva iznosi dva milijuna škrinja. Berba narandja uposluje vazda veoma veliki broj radnika. Uzgoj dinja i lubenica donosi godišnje 20 do 30 hiljada funti.

IZVOZ I UVOZ PALESTINE U GODINI 1925.

U Palestinu se godine 1925. uvezlo: Živeža za 1,831.232 funte (24.3%), tekstilne robe za 1,269.219 funti (16.8%), gradjevnoga materijala za 853.022 funte (11.3%), konfekcije za 371.378 funti (4.9%), strojeva za 263.564 funte (3.5%) i automobila za 125.182 funte (1.6%).

Izvezlo se ponajviše: narandja za 551.463 funte (39%), sapuna za 247.735 (16.9%), dinja i lubenica za 128.447 funti (9%), vina za 41.016 funti (2.7%), mandula za 32.070 funti (2.3%) dure za 19.094 funte (1.3%) i vune za 17,356 funti (1.2%). (Žiko)

IZBORI ZA GRADSKO VIJEĆE U TEL AVIVU

bit će 25. oktobra.

Jerusolim, 26. septembra. (JTA). Izbori za gradsko vijeće u Tel Avivu odredjeni su za 25. oktobra ove godine. Posljednji izbori za gradsko vijeće bili su krajem godine 1924. Ovi su izbori donijeli većinu radnicima. Posjednci zemljišta i porezovnici protestovali su protiv tih izbora, a na temelju ovoga protesta stvorila je nadležna oblast odluku, da pravo glasa imadu samo plaćaoci porez. Sad se očekuje, da će u narednim izborima gradjanske stranke postići pretežnu većinu u gradskoj vijećnici.

OSUDA OSKVRNUĆA SUBOTE U JERUSOLIMU.

Neki jerusolimski kućevlasnik tužio je sudu svoga stanara, jer mu je oskvrnuo subotu u stanu. Sud jeosudio stanara, da napusti kuću. Ovo je prva sudbena osuda u Jerusolimu zbog oskvrnuća subote.

COLONEL KISH U RUMUNJSKOJ.

Ovih dana stigao je u Bukarešt aeroplanom upravitelj političkoga odjeljenja palestinske Cijonističke Egzekutive, Colonel F. H. Kish. Na uzletištu dočekalo ga je brojno mnoštvo cijonista, koje ga je oduševljeno pozdravilo.

U Hotelu »Atene Palace« bio je svečani banket, na kojemu su učestvovali i mnogi predstavnici rumunjske štampe. Tu je Col. Kish u oduljem govoru ocrtao probleme izgradnje Palestine. Govorio je o engleskoj politici u Palestini, odnošaju s Arapima, stavu Saveza Naroda u pitanju židovske narodne domaje i drugim važnim pitanjima.

Iz Bukarešta odlazi Col. Kish. eventualno i u Černovice, odakle bi otišao u Palestinu.

NAJBOLJI DJAK U MEZOPOTAMIJI JE ŽIDOV.

Ministarstvo prosvjete u Iraku (Mezopotamiji) uredilo je naročiti natječajni ispit, na kojemu su učestvovali pitomci svih škola u Bagdadu. Žid, pitomac Rahel Šahmon — škole imenom Salomon Darviš položio je ispit s odličnim uspjehom u svim predmetima i dobio nadimak »najboljega učenika u Iraku«.

Savezno Vijeće Saveza Cijonista

za godinu 5687.

(17., 18. i 19. oktobra u Zagrebu.)

Dolazak člana Egzekutive iz Londona gosp. Feliksa Rosenblütha.

Egzekutiva Svjetske Cijonističke Organizacije javila je definitivno Radnome Odboru Saveza Cijonista, odazivajući se na njegov poziv, da će je na Saveznom Vijeću zastupati njen član gosp. Feliks Rosenblüth, šef odjelenja za organizaciju i propagandu i nekadašnji predsjednik Cijonističke Organizacije u Njemačkoj.

Dolazak gosp. Rosenblütha, kome mnogi važni poslovi u Egzekutivi otešćavaju svaki odlazak iz Londona, mora da se iz više razloga smatra izričajem važnosti, koju i Egzekutiva podaje ovogodišnjom Saveznom Vijeću i radu u Jugoslaviji.

Iskazuje nam se čast delegiranjem tako ugledne ličnosti, a nas usto još raduje, što nam dolazi upravo g. Rosenblüth, jer on, naročito nakon svoga svojevremenoga boravka u našoj sredini, i lično prati s vanredno mnogo interesa rad i prilike kod nas.

Cijonisti Jugoslavije treba da dostojno dočekaju izaslanika i člana Egzekutive prije svega što većim učešćem na Saveznom Vijeću.

Popust na željeznici.

Generalna Direkcija Državnih Željeznica odobrila je za učesnike Saveznoga Vijeća 50 postotaka popusta za putovanje na vlakovima državnih željeznica. Detaljniju obavijest o tome donosimo na drugom mjestu.

Priredbe.

U vezi sa Saveznim Vijećem održat će se nekoliko priredaba u čast delegata Vijeća i izaslanika Egzekutive.

U nedjelju, dne 17. oktobra uveče bit će sinagogalni koncert u sinagozi u Štrosmajerovoj ulici.

U ponedjeljak dne 18. oktobra uveče bit će velika gimnastička akademija odličnih gimnastičara žid. gombalačkog i šport. društva »Makabi«.

Iz Londona je najavljen najnoviji film Keren Hajesoda o izgradnji Palestine.

Pored ovih priredaba održat će se svečani komers.

Saopćenje odbora za ukonačivanje.

Umoljavamo sve vanjske učesnike na Saveznom Vijeću, koji žele da im se rezervira soba, da pravovremeno jave na adresu: Savez Cijonista, odbor za ukonačivanje:

1. broj soba, odnosno broj kreveta u sobi;
2. da li u hotelu ili privatni stan;
3. za koje trajanje;
4. dan i vrijeme dolaska.

Upozoravamo vanjske učesnike Saveznog Vijeća, da će dan prije zasijedanja Saveznoga Vijeća kao i na prvi dan Saveznoga Vijeća na stanici vršiti službu odbornici za ukonačivanje, koji će imati naročite modro-bijele značke i davati interesentima sve upute. Sam odbor za ukonačivanje uredovat će u prostorijama »Makabi-a«, Palmotićeva ul. 22, dvorište.

NOVA ARAPSKA KOLONIJA U PALESTINI.

Jerusolim, 26. septembra. (JTA) Pod auspicijama Muslimanskoga Vrhovnoga Vijeća imala bi se doskora da osnuje arapska kolonija na zemljištu muslimanskoga Vakufa kod Rubina u blizini Jafe. Kolonija će imati 32.500 dunuma i u njoj će se urediti prva arapska poljoprivredna škola u Palestini.

NACIONALISTIČKI ARAPIN IMENOVAN DRŽAVNIM ČINOVNIKOM U PALESTINI.

Jerusolim, 27. septembra. (JTA) Bivši sekretar arapske palestinske nacionalističke Egzekutive Sakatini imenovan je referentom kod prosvjetnoga odjeljenja palestinske vlade.

EMIGRACIJA MADJARSKIH ŽIDOVA U PALESTINU.

»Wiener Morgenzeitungu« javljaju iz Budimpešte, da izvještaj madjarske vlade o emigraciji prvi puta službeno notira židovsku emigraciju iz Madjarske u Palestinu. U izvještaju se ističe, da četiri madjarska profesora sada predaju na sveučilištu u Jerusolimu i da je u Palestini uposleno nekoliko inženjera iz Madjarske. Spominje se, da je po nekoliko grupa madjarskih Židova koji su se iselili u Palestinu, stvorilo ondje svoje kolonije, koje se dobro razvijaju.

UMORSTVO AMERIČKOGA GRADJANINA, ŽIDOVA ROSENTHALA U MEKSIKU.

Istup američke vlade.

Meksički razbojnici pred kratko su vrijeme ubili Židova Jacoba Rosenthala, bogatoga veleindustrijalca. Uhvatili su ga, da od njegove porodice ucjenom izmame oveću svotu novca. Kad ih je policija progonila ubili su Rosenthala u bijegu. Rosenthal bio je američki državljanin, a došao je u Meksiko kao turista.

Vlada Udruženih Država zatražila je strogo kažnjavanje krivaca, jer će inače da prekine diplomatske odnošaje. Meksikanske vlasti uspjele su da uhvate trojicu od onih bandita, koji su učestvovali u ubijstvu. Jaki odred policije vodio je u svrhu istrage ovu trojicu na mjesto,, gdje se desilo ubijstvo. Na putu napala je jaka četa razbojnika policiju, da oslobodi svoje uhvaćene drugove. Razvilo se žestoko krešević, u kojem je ubijeno trideset bandita. Trinaestorica, koja imadu veza sa ubijstvom Rosenthala, uhvaćena su i odmah ubijena.

Blagodat i okrepa

Svako pranje sa Elida-Shampoonom je novo, ugodno iznenadjenje. Svježinom i mirisom okrepljeni živci glave, daju dobro raspoloženje i pojačanu radnu snagu.

Elida-Shampoo ne čisti samo kosu već i kožu glave. Sprječava nastajanje peruti i oslobadja nas time jednog neugodnog zla.

Kosa postaje meka i gipka, te se lahko češlja.

Upotrebljavajte stoga uvijek

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Odio »ELIDA«.

Pošaljite mi besplatno izvorni omot Elida-Shampoona

Ime: .....

Naslov: .....

Metnite molim ovaj odrezak u jedan omot, te ga naznačite kao tiskanicu.

Berešit . . .

Prigodom oboravanja granica jugoslavenskoga naselja napisao Jichak Goldstein.

10. augusta. Prošlo je pet dana ispunjenih radom i odmorom. Ljudi su ojačali pa sve lakše svladavaju poslove. Danas treba dovažati kamenje, koje će služiti kao podnožje barakama. Od nekadašnje arapske Džede ostalo je nekoliko napola srušenih zgrada. Sagrađene su od primitivno isklesanog kamenja, koje se već jedva jedno drugoga drži. Kad se snažno upreš o zid, srušit ćeš ga. Židovi raznose to kamenje u svoje svrhe. Vlada pravilo, da se smije uzimati samo ono kamenje, koje leži na zemlji srušeno od vjetra. Ali u Džedi među ovim napuštenim, niskim kućercima vjetar pokazuje veoma razornu snagu. Pa i današnji povjetarac imao je toliko snage, da sruši nekoliko starih zidova i da ih rastavi u stotinu kamena. Ovo smo kamenje prevezli na naše zemljište, da bude podnožje barakama, koje ćemo da postavimo.

* * *

11. augusta. Nađosmo u susjedstvu djevojku, koja će nam za slijedeće dane voditi kućanstvo. Dosada smo iskorištavali Judino gostoprimstvo. O uređenom kućanstvu još ne može biti govora. Baraka — još uvijek usamljena — mjeri tri i po metra u kvadratu, pa nam služi za spavaonicu, smočnicu i magazin, a sada će biti i kuhinja u njoj instalirana. — Upoznajem se s kućanicom na cesti. Naoko slabašno djevojče, blijeda lica, tankih ruku, nježnih crta. Meni siže do vrata. »Kako ću ja kroz ovo trnje?« prepada se djevojče videći divlji korov, kroz koji treba proći. »Imade puteljak, pokazat ću vam ga«, umirujem je ja. »Ali to je tako daleko od ceste!« zabrinjuje se mala. »Prokosit ćemo vam prečac kroz trnje«, razvedravam ja. »A kako ću kupovati stvari u Džedi?« »Mi ćemo ih donositi, kad se onuda po vodu vozimo«. — Otključam baraku. Curče hoće da se onesvijesti. Ja pustim neka radi, što je volja, pa stanem iznašati suvišne stvari iz barake: krampe, motike, lopate, čekiće, kose, vreće, držala, sjekiru, kolomaz i t. d., i t. d. Konačno iznesem i dva kreveta. Sada je bilo više zraka u baraci, a osim zraka još nekoliko lonaca, rajndlika, zdjela, tanjira i sličnih stvari, pa raznoga jela u sanducima i vrećama. »Oruđe ne će više natrag u baraku. Morali smo ga zaključati u njoj, jer preko dana obično nema nikoga od nas ovdje«, izvinjavam se ja. »Evo ovdje leži posuđe, tu vam je novi stroj za kuhanje, a ovdje su razna jela, što je prijatelj kupio. Učinite, kako hoćete«, reknem i hoću da pobjegnem. Zanimao sam se dosada za koješta, ali nikada za ove ženske poslove. »U kojoj posudi je vaša havera kuhala mlijeko?« zaustavi me mala kućanica. Sad si se blamirao! — pomislim u sebi, pa stanem prevrtati po suđu. »Odmah ću je naći«, mumljam nestrpljivoj djevojci, a zapravo se i ne sjećam, da li je naša havera kuhala mlijeko u loncu ili u rajndlici, a kamo li da znadem, u kojem loncu odnosno rajndlici. Sramota je, da to priznadem curčetu, pa još očajnije prevrćem. U to mi sine iskra: havera na Karmelu često se tužila, da joj je mlijeko zagorjelo, jer je na dnu rajndlike odbijena ostaklina! Nađem rajndliku s odbijenom ostaklinom, pa je pružim djevojčetu. »Evo posude za mlijeko«, i brže pođem k vratima. »Molim vas, trebat ću za ručak nudlbret, a ovdje ga ne vidim«. Stanem se vrtjeti, ali uzalud — ni ja ga ne vidim! »Mi — izgleda — nijesmo ni imali nudlbret na Karmelu«, tumačim ja. Pa na čemu je vaša havera mijesila tijesto i rezala rezance?« pritisne me mala. »Čini mi se, na stolu« zbunim se ja. »Pa stol je prljav!« uzrujava se sitno curče. »Ona ga je sigurno oprala prije toga«, zapletem se ja. »Pa onda je ostao sav brašnav!« navaljuje mala. »Pa to se može oprati poslije toga«, branim se ja zadnjim silama. »Ali šta to pričate? Bez nudlbreta se ne može biti!« odsječe stvorenjče. »Imate pravo«, predadem se ja. »Sad se i ja sjetih, da smo imali nudlbret. I našao sam ga. Pakujući stvari prijatelj je zakovao njime jedan od sanduka! »Eto vidite«, počnem se ja oporavljati, »naći ćete ovdje skoro sve što trebate. Samo što je to još malo u neredu«. »Ali šta ću vam kuhati?« tuži se curče. »Kuhajte što znate, glavno je da smo siti«. »Ali vi ne ćete jesti moja jela«, jadikuje mala. Meni se vrati srčanost: »Ima stvari, što jedemo, a ima, što ne jedemo. Svaki će vam reći, što voli, a što ne voli. Ja volim krumpir, a ne volim rižu s mlijekom. Ako ima, pravite ono što svi vole, ako nema, pravite ono što imade, pa makar i rižu s mlijekom. Ako nešto trebate, recite. Kupit ćemo, napravit ćemo. Isprva će vam biti teško, kasnije lakše. Moramo biti strpljivi mi, a i vi. Ovako se ko-

Židovska muzika

Nove francuske edicije židovskih pjesama

MAURICE RAVEL: Deux Melodies hebraïques, avec accompagnement de piano. Ed. Durand & Fils, Paris. Chanson hébraïque, avec acc. de piano E. Durand, Paris.

U ova dva sveska nalaze se židovske narodne pjesme i to znameniti »Ravelov Kadiš«, »Fregt die Welt an alte Kaše« i »Majerke majn Sün« u majstorskoj obradbi ovoga najmarkantnijeg savremenog francuskog kompozitora. Opširni prikaz i ocjenu ovih triju pjesama donio je »Gideon« VII. god. svezak I. iz pera E. G., pa ih ovdje preporučamo najtoplije svima ljubitejima židovske pjesme.

*

L. ALGAZI: Trois Chansons populaires Juives, avec acc. de piano. Ed. Max Esching, Paris.

Prije nego ocijenimo ovaj svezak pjesama, treba da se pobliže upoznamo s ličnošću gosp. Algazi-a jer bi naš sud mogao biti eventualno neispravno shvaćen. Kad otvaramo Algazijevu zbirku pjesama, koja je zaista vrlo lijepo opremljena, očekujemo da ćemo se sresti sa radovima a la Milhaud i Ravel, pa se razočaravamo, kad u njima upoznajemo mnogo slabiji rad nego što smo očekivali. Možda je razlog u tome, što gosp. Algazi, sefardski Jevrej, nije tako vezan uz jidiš pjesme pa njegovo nastojanje da ih uzdrži, obradi i širi ostaje samo nastojanje a ne donosi rezultat artizma. Imao sam prilike, da lično vidim gosp. Algazia, kako sa žarom i marom širi smisao i ljubav za jidiš pjesme u jednom malom privatnom ali ipak napola javnom klubu »Cameleon« na bulvaru Raspail. Čitao sam u »Guide de Concert« da će ondje biti predavanje o jevrejskoj pjesmi uz izvedbu najljepših melodija. Gosp. A. je tamo u tom čudnom i zabitnom lokalu držao opširni prikaz o historiji jevrejske pjesme. Nije iznio ništa drugo nego što je Kisselhof kazao u svojoj knjižici »Das jüdische Volkslied« (Jüd. Verlag) i što su mnogi kao Arno Nadel pisali po cijonističkim novinama. Ono, što mu je bilo najvrijednije, jest, da je pribavio izvedbu zaista krasnih melodija religijoznih i svjetovnih, te je sa oduševljenjem prikazao općinstvu važnost i lijepu budućnost ovih melodija, za koje se brinu ljudi a la Ravel, Milhaud, Ernest Bloch (imena govore!). Još sam ga imao prilike vidjeti gdje dirigira jednu vrlo lošu imitaciju pariških revija »Le Miroir Juif«. U tom jevrejskom »teatru« ne vide se ženske ljepote i strasni šansoni nego život istočnih Jevreja uz originalne jidiš pjesme. Dapače i motivi palestinski obradjeni su u »teatru« »Der jidiše Špigel«. Nivo tog teatra nije takav da bi trebali o njem mnogo pisati, nego je važno da je on u smislu »površnosti« i diletantske »dopadljivosti« simptomatičan za način na koji ovaj ljubitelj jidiš pjesama — gosp. Algazi — hoće da iste u Parizu afirmira. Toliko samo kao uvod, da ispravno ocijenimo njegovu zbirku.

U zbirci ima lijepa poznata pjesma »Inser rebenju«, uspavanka »Unter dem kinds wigele« i izvrsna mnogo puta izvodjena hasidska napitnica »Der Rebele hat Geheissen frajlah sajn«, posvećenu Madelaini Grey. Ova je pjesma najbolje obradjena u cijeloj zbirci i spada u red naših najboljih obradbi. Radi te izvrsne pjesme preporučamo ovu zbirku. Tekstove je preveo na francuski poznati židovski književnik Edmond Fleg.

*

TROI CHANTS HEBRAIQUES. Acompagnement de piano par Louis Aubert. Version française de Tristan Klingsor. Ed. Durand et Fs. Paris.

Pred nama je opet jedna prekrasno opremljena zbirka koja i radi sadržaja i radi lijepe opreme zaslužuje naročitu pažnju. Autor zbirke je Louis Aubert jedan od najmarkantnijihnijih predstavnika francuske moderne. Kritičar odlične »Revue Musical« (Paris), piše prigodom izvedbe (Madelaine Gray i orkestar Pasdeloup) o ovim »divnim pjesmama jedne rase« da im je Auber dao jednu neopisivo lijepu orkestraciju u pratnji. »Jedan od dobrih muzičara ovoga vremena daje nam poduku u emocijama. Ima ovdje najboljeg slikanja i najfinijeg osjećaja za vrijednote boja, više nego u bljesku i mješavini raznih drugih«. U štampi izišla je doduše samo klavirska pratnja, ali ova je tako dobro izradjena da je svaka riječ o preporuci suvišna. Najprije nam Aubert donosi »Kol nidrej«. Pratnja štedi sa tonovima, ali ono što je napisano puno je ukusa i divnog tona legendarne melodije. Mnoge skrivene kadence markirane su samo u melodijskom slijedu a manjkavi akordi prave mistični ugodjaj. Potkraj titra i nestaje vapaj melodije uz jedan do dva umiruća tona . . .

Druga je pjesma uspavanka »Šluf majn tohter«, koja takodjer pokazuje finu kulturu autora i krči ovoj dražesnoj pjesmici put u svjetske koncertne dvorane. »Der Rebele, der Gabele« nalazimo ovdje prvi puta u modernoj obradbi. Znameniti publicista Tristan Klingsor preveo je testove na francuski. Svaki ljubitelj židovske muzike treba da si nabavi ovu odličnu zbirku.

E. G.

SITNE MUZIČKE VIJESTI.

Madelaine Grey poznata pariška pjevačica na gotovo svim svojim koncenrtima pjeva židovske pjesme. Prigodom njenog posljednjeg koncerta piše jedan kritičar: »Ja ne poznajem inteligentnijeg umjetnika od Madelaine Grey . . .» «Napose valja spomenuti amizantne pjesmice na jidišu koje su joj posvetili Quinet, Milhaud i Aubert; nisu se mogli nadati boljem interpretatoru od nje«. (»Le Monde Musical«).

*

Louis Auberta: »Tri hebrejske pjesme« pjevala je Madelaine Grey s orkestralnom pratnjom na jednom od koncerata »Pasdeloup« s ogromnim uspjehom.

(»La Revue Musicale«).

*

Jaša Heifetz, znameniti violinista, svirao je na koncertima u pariškoj operi ovog proljeća »Prvu Sonatu« i »Danse hebraique« od Josefa Achrona. Na klaviru pratio ga je brat kompozitorov Izidor Achron, (»Le Monde Musical«).

*

U Tel Avivu održan je kongres palestinskih muzičara. Isti otvoren je po prof. Schoru. Nakon govora svirao se »Forrellen« kvintet i gudalački kvartet od Schuberta. Prof. Weinberg izvijestio je o sabirnoj akciji za osnutak konzervatorija u Palestini. Prof. Rozovsky referisao je o potrebi istraživanja orijentalne muzike. Harmolov tražio je u svom referatu točnu hebrejsku muzičku terminologiju. U vijećanjima govorilo se o izgradnji organizacije, školstva, uredjenju koncertne poslovnice, biblioteke i socijalnih ustanova. Obzirom na Engelov jubilej zaključena je gradnja jednoga doma pod njegovim imenom. U tom će se domu koncentrisati koncertni život Palestine. Zemljište je dala općina Tel-Aviva a novac za gradnju je osiguran. Navečer bio je koncerat, na kojem su izvedene komorne muzičke kompozicije Beethovena, Schumanna, Brahmsa, Saint Saensa, pa zborovi Beethovena i Mendelsohna, Sergeja Prokopljeva i »Jevrejska uvertira«. Izvedene su nove kompozicije Engela, Weinberga i Rozowskog.

DJELA JOELA ENGELA, KOJA PREPORUČAMO:

Edicija Juwal (Berlin).

»50 Z'mirot l'jladim« (dječje pjesme).
Isto sa klavirskom pratnjom. Dosad izašla dva sveska po 6 pj.

»Širej am« (narodne pjesme) I. i III. po 5 pjesama za glas i klavir. II. i IV. je isto samo tekst ruski i jidiš.

»Jaldej sade« (Djeca polja) I. II. za glas i klavir.
Sve ove zbirke u dva izdanja. Jednom je tekst hebrejski i njemački, a drugom jidiš i ruski.

»Kadiš« (naročito preporučamo).

»Tatenju« i »Ojso bojker«, »Di dudl«, za glas i klavir. Sve u dva izdanja.

»Šaloš manginot« (Tri pjesme) na tekstove Černihovskog, za glas i klavir (naročito preporučamo).

»Himnon lamšorer« (himna pjesniku), tekst od Šneura, za glas i klavir.

»5 Klavierstücke«.

»2 Violinstücke«.

Scenska muzika za »Dybuk« (7 instrumenata). Izašao i klavirski izvod.

Edicija Jibne.

(Jerusolim-Berlin) sada Univerzal Edition (Wien).

»Tri narodne« (tekstovi od Bjalika) za glas i klavir.

»Die Wand« (tekst od Šejnmana), za glas i klavir.

»Jesekiel gl. 37.«, (tekst od Šejnmana), za glas i klavir.

»Adir bimluha«, (tekst do Šejnmana), za glas i klavir.

»Kinderlieder-Album« (tekstovi raznih pjesnika).
za glas i klavir (naročito preporučamo).

»Adagio misterioso« za violinu, čelo, harfu (klavir) i orgulje (harmonij).

*

ZBIRKE NARODNIH PJESAMA, KOJE PREPORUČAMO.

Engelove zbirke (vidi Dod. I.).

Kisselhoff, Žitomirski i Lvov: Liedersamellbuch für Schule und Familie. 85 Lieder für 3-stimigen Chor oder Solo mit klavier. (Juwal, Berlin).

Kaufmann: Die schönsten Lieder der Ostjuden (Jüd. Verlag).

Žiga Hirscher: 60 nar. pjesama za glas i klavir. (Dobije se kod Rosskamp, Zagreb).

Idelsohn-ove sve zbirke naročito one sefardskih napjeva.

Kao uzor za donošenje novih elemenata u muziku po ruskim pučkim i narodnim pjesmama služi »zbirka ruskih narodnih pjesama« od Balakireva (Izdanje Belajev, Leipzig).

Informacije o židovskoj muzici i note dobivaju se kod žid. muzičkog nakladnog zavoda »Juwal« u Berlinu W62, Kleisstrasse 29.

OGLAS:
M. ILIĆ I GAŠPARAC
agencija za promet nekretninama
zadržaje svoje stare poslovne prostorije Petrinjska 3.
Telefon 19—97.
u kojima i nadalje ureduje.

U slučaju
potrebe ogledala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja u mjedi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti na adresu:
Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 2.
Cijene umjerene. Solidna izradba.

GJURO DETEL, ZAGREB
SLIKAR NAPISA I GRBOVA
Prije Marovska 7. Sada Marovska 18.

Slušajte RADIO koncerte na SILVERTOWN aparatima. Upotrebljujte samo originalne ENGLESKE TUDOR akumulatore
Radio Silvertown. Sajmište 56. Telefon 23-60.

SALON „EMA"
češljaonica za dame
Zagreb, Ilica 12.

lonija gradi«. — Nato se uputim u Afule, da ugovorim kupnju traktora.

*
* *

16. augusta. Dolazi traktor i pravi pokusno oranje. To su prve brazde na tlu jugoslavenske kolonije. Ja ne mogu da im prisustvujem. Povratila se malarija pa čitav dan ne popušta od četrdeset gradi.

STOGODIŠNJICA RODJENJA VELIKOGA VOJVODE FRIDRIHA I. BADENSKOG.

Ovih dana navršilo se sto godina od rodjenja velikoga vojvode Fridriha I. Badenskog, koji je preminuo godine 1907. Ovaj vojvoda zauzeo je u povijesnici cijonizma počasno mjesto. Bio je prvi monarh, koji je pokazao mnogo iskrenog razumijevanja za cijonistički pokret i činio sve i sva, da pomogne političke planove Teodora Herzla. Herzla je uveo u badenski dvor engleski dvorski kapelan Rev. Hechler. Nakon toga primao je vojvoda Herzla često u audijencu, pa ga je Herzl toliko zainteresovao te je vojvoda izradio, da je car Vilhelm II. godine 1898. primio Herzla u Jerusolimu. Vojvoda se do kraja svoga života živo interesovao za cijonizam, što je u mnogim zgodama jasno očitovao.

(Ziko).

BIBLIOTEKA OSKARA STRAUSSA PRISPJELA U JERUSOLIM.

Jerusolim, 26. septembra (JTA). Velika i veoma skupocjena biblioteka, koju je pokojni njujorški filantrop Oskar Strauss oporučno darovao jerusolimskoj Narodnoj Sveučilišnoj Knjižnici prispjela je u Jerusolim. U njoj ima nekoliko hiljada svezaka djela o internacijonalnom pravu, općoj povijesti, političkoj historiji i povijesti Židova u Americi.

HEINRICH HEINE:

Misli i dosjetke

Ludjaci drže, da kad valja osvojiti kapital, treba najprije navaliti na guske.

*

Židovska je povijest lijepa; ali mladi Židovi škode starima, koje bi ljudi inače stavili iznad Grka i Rimljana. Držim: kad više ne bi bilo Židova, pa bi se doznalo, da se negdje nalazi jedan egzemplar toga naroda, hodočastili bi ljudi stotine satova, da ga vide i da mu stisnu ruku — a sad nas se klone.

*

Ljubim ih — Židove — lično.

*

Kad neko, poput Charles Nodier-a, bude u mladosti nekoliko puta dilotiniran, nije čudo da u starosti nema više glave.

*

I Rothschild bi mogao da sagradi Valhalu — panteon svih knezova, koji su u njega uzajmili novac.

*

Mudraci izmišljaju nove misli, a ludjaci ih šire.

*

De mortius nil nisi bene — o živima vazdan loše.

*

Ima ljudi, koji drže da sasvime poznaju neku pticu, jer su vidjeli jaje, iz kojega se izvalila.

*

Bogu božje, caru carevo — to vrijedi samo što se tiče davanja a ne i uzimanja.

Medju iseljenicima za Palestinu

(Od našega talijanskoga dopisnika).

Trst, 23. IX. 1926.

U najnovije doba počeo je opet rasti broj useljenika u estinu. Svakim parobrodom odlazi u zadnje vrijeme sve e emigranata, premda smo još daleko od rekordnih cifara šle godine.

Prvi parobrod nakon visokih blagdana, koji polazi iz sta, je »Carniolia«, ladja društva »Lloyd Triestino«. obrod doduše nije naročito velik i nije moderan, ali vožnja na njem udobna, a budući da kreće izravno iz Trsta u u, to se njime vozi najveći broj židovskih putnika za Erec rael. Istom linijom idu i dvije druge slične ladje. Elegant- i mnogo brže voze se putnici ekspresnom linijom preko pta, no ta je vožnja mnogo skuplja.

Na palubi »Carniolie« skupilo se oko 50 židovskih ise- nika. Izgled im je raznolik, a različno im je i vladanje. Naj- zapinje oko o devetoricu haluca, u zelenim, skautskim zama, vedra čela, i veselog raspoloženja. Radili su dvije ine na halšari kod Pršerova u Moravskoj, živjeli su kao ca zajedno, a sad putuju skupno u Palestinu, gdje ih već u hovotu čeka posao. Roš-kvuca — vodja grupe — istupa učno i ponosno, te se vidi, da s nekom ironijom u duši matra Židove, što dodjoše da otprate emigrante i koji se ože za njih staraju. Samosvijesno izjavljuje, da njih deve- ca spadaju u treću alivuju i da ne misle imati suviše po- s iseljenicima, koji se vozе u 1. i 2. razredu. No osim ove uce ima i drugih haluca, koji su gradjanski obučeni, pa se ga manje ističu. Medju ovima ima i djevojaka, a svima je ih 18—25 godina.. Neki odlaze u Palestinu, a da, još i ne ju, gdje će se smjestiti, nego polažu nadu u Opću Radničku ganizaciju i druge faktore u Palestini. Svima je zajedničko azito veselje i neograničena nada u bolji život kojim će da e u Erec Jisraelu. Većina govori medju sobom hebrejski, se čuje i jidiš a i njemački. Svakako su haluci oni (ima ih parobrodu 20), koji daju ton i život čitavoj zajednici ise- nika. Mirni i povučeniji su emigranti kategorije B (kapita- i i trgovci). Ni izdaleka nisu tako samosvijesni i sigurni za ućnost kao »radnici« (tako se klasificiraju haluci.) Neki od- e svojim rodjacima, neki putuju bez stalnog cilja, pa će prije pokušati sreću u Tel-Avivu. Dok su haluci svi bez like čili, jedri, rumeni i tjelesno jaki moglo bi se reći, da pitalisti« predočuju gaiutski tip Židova. To su ljudi i e od 35—50 godina, prilično njegovani, sa mnogo prtljage, s dosta novaca za put. Vidjet će, može li se živjeti u Pa- tini, a raditi će kao poduzetnici, trgovci, posrednici itd. Svi uvjereni cijoniste,, ali starijima je lična briga, dakako važ- od zajedničkih nevolja naroda. Treća vrst putnika su t u- s t i, koji se ni u čemu ne razlikuju od židovskih putnika po liji, Grčkoj, Egiptu, itd. Svega je bilo tek 6—7 turista na ji, jer drugi radije putuju elegantnijim parobrodom »Helou- preko Aleksandrije.

Život je na ladji prilično komotan. Putnici III. razreda ćaju za cijeli prevoz (s hranom i ležajem) Lst. 5,—, (La- i Lst 4,—,—) pa se mora priznati, da je prevoz razmjerno bar. Na ladji ima kašer-kuhinja, a i inače nailaze iseljenici lijepu susretljivost. Put traje do Jafe 6 dana, pa svi putnici adu prilike da se medjusobno upoznaju.

Većina iseljenika dolazi dakako iz Istočne Evrope, gdje prilike za Židove najgore. Prošle godine bilo je gotovo 70 sto svih iseljenika iz Poljske, a daljih 10—15 posto bilo je Baltičkih zemalja i iz Rumunjske. Sa Balkana nema gotovo akovih emigranata, tek nešto turista. Sve te brojke vrijede o za Trst, dok je kontingent Istočnih Židova, koji putuju ko Galaca i Konstance, mnogo veći. Iz ostalih evrop- luka ne putuje se mnogo za Palestinu.

Prošle godine bilo je najviše »radnika«, koji odoše u c Jisrael, ali kontingent imućne klase sve više raste, te je uvijek vrlo visok. U Trstu postoji za siromašne emigrante ebno prenoćište, gdje se ukonačuju haluci i drugi iselje- i. Posve neimućni smještavaju se u prenoćištima besplatno.

Čitava ekspedicija emigranata spada u nadležnost Pale- skog Ureda u Trstu. Naročito u posljednje doba, funkcio- nje je Ureda besprikorno, te se svatko (pa i turisti) mogu nj obratiti po svaku sitnu ili važnu uputu.

Halučki duh provejava sva mjesta, gdje se zadržavaju igranti i u prenoćištu, i u uredu, a pogotovo se na parobro- osjeća neobični optimizam. Silni polet, što tude fluktuira oduševljenih mladih ljudi, odrazuje se i u duši onih, koji u Evropi. Ovaj polet i to oduševljenje osnažuju i raz- ćuju vjeru u Palestinu i u jačinu pokreta. Ustaljuju uvje- e o životnosti pokreta i njegovoj neuklonivosti, o skorom kom plodu. Oni zvuci »Hatihve« što se razliježu sa palube parobrod odmiče izluke, odzvanjaju duboko i jako i uz- avaju osjećaj pun tako reći mističarskog podavanja nečem kom i silnom u udesu židovskoga naroda, pa ti se pogled utarnje bivanje svraćaju nekuda preko — k Istoku.

Z. R.

A FAŠIZAM ALI PROTIV ANTISEMITIZMA U ČEŠKOJ.

Prag, 24. septembra. (JTA) Jedan od vodja čeških na- alnih demokrata i predsjednik senata Čehoslovačke Re- blike dr. Vrabec rekao je u razgovoru sa zastupnicima mpe o stavu njegove stranke prema fašizmu: »Nacionalna ao, koju proklamuje fašizam, simpatična nam je, a jednako ćenje u javnome životu. Ali ne možemo da odobravamo elan antisemitizam i princip nasilnih metoda«.

Predizborni miting u Zagrebu

Židovsko Narodno Društvo u Zagrebu priredjuje u nedjelju dne 10. oktobra 1926. u 11 sati prije podne u dvorani Ž. G. Š. D. „Makabi“ u Palmotićevoj ulici 22 veliki predizborni miting. Govorit će dr. Aleksandar Licht.

IZBORI ZAGREBAČKIH DELEGATA ZA SAVEZNO VIJEĆE.

Dne 17., 18. i 19. oktobra 1926. održavat će se u Zagrebu Savezno Vijeće Saveza Cijonista, pa se izbori delegata za to vijeće imadu po odredbi Saveznog Odbora S. C. provesti u vremenu od 5. do 12. oktobra o. g.

Izbore delegata za Zagreb provest će Židovsko Nacionalno Društvo kao Mjesna Cionistička Organizaciji i to na dan **10. oktobra** o. g. u dvorani Ž. G. Š. D. »Makabi«, Palmotićeva ulica 22. Izbori počinju u pol 12 sati prije podne, a traju do 1 sat poslije podne, kada se izborni lokal zatvara te će glasati moći samo oni izbornici, koji će pri zatvaranju izbornog lokala biti u njemu.

Prema broju plaćalaca šekela i doprinosa imade Zagreb pravo **na 11 delegata,** pa se prema tome izbor vrši po proporcijskom sistemu glasanjem po listinama.

Kandidatske listine imaju se podnijeti **najkasnije do 9. oktobra 1926. u 6 sati** poslije podne odboru Žid. Nac. Društva na ruke g. dr. Dragutina Rosenberga, odvjetnika u Zagrebu, Bregovita ulica 5, I. kat. Svaka listina mora osim ostaloga imati naznačenog i pouzdanika te liste, koji ulazi u izborno povjerenstvo. Ne bude li takav naznačen, smatrat će se prvi potpisnik pouzdanikom.

Uvjeti za glasačko pravo, izberivost, sastav lista i t. d. objavljeni su u »Židovu« od 22. septembra 1926. br. 39.

Židovsko Narodno Društvo u Zagrebu.

GODIŠNJI SASTANAK HAPOEL HACAIRA JUGOSLAVIJE.

Sazivljemo za nedjelju dne 17. oktobra u 8 sati prije podne u prostorije S. Ž. O. U. u Zagrebu, Ilica 31, III. kat

godišnji sastanak

članova Hapoel Hacaira Jugoslavije.

Na tom sastanku imat će da se urede pitanja organizatorne akcije u čitavoj zemlji i raspraviti sva važnija načelna pitanja.

Na konferenciju imade pristup svatko, koji se interesuje za pitanja Hitahduta i Radne Palestine.

Referate o situaciji u pokretu i važnijim aktuelnim pitanjima održat će haverim dr. Cvi Rothmüller i Drago Steiner.

U Zagrebu, dne 27. septembra 1926.

Hapoel Hacair Jugoslavije.

PRED DVJESTAGODIŠNJICU RGDJENJA MOSESA MENDELSOHNA.

Izdanje svih njegovih djela s kritičkim napomenama.

Berlin, 27. septembra. (JTA) Moses Mendelsohn rodio se godine 1729., pa će se prema tomu dvjestagodišnjica njegova rodjenja slaviti godine 1929. Tom će zgodom izaći izdanje svih njegovih djela s kritičkim napomenama k tekstu. U toj će zbirci biti mnoga dosada još neobjelodanjena djela. Izdanje sprema znanstvena akademija u vezi s Društvom za promicanje židovske znanosti (Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums). U redakcionom odboru su gg. prof. Elbogen, prof. Guttmann i prof. Mittwoch. Rad je podijeljen na četiri radna područja, u kojima gospodi iz redakcione komisije pomažu mladji učenjaci.

Pokućtvo na otplatu

i uz gotovo kupujte i naručujte samo kod producenta gdje dobijete najbolje i najsolidnije izradjeno, sve vrsti spavaćih, jedaćih gospodskih soba kao i pojedinih komada, te brijačkog i dućanskog namještaja.

IVAN PLAFTARIĆ

TRG N 8.

(Kuća s kupolom iza bivšeg cirkusa Kludsky)

LEVER BROS. LTD., Port Sunlight, ENGLAND.

Umijte se s njim i isperite sve — i svilu za pranje, čipke i fine tkanine svake vrsti.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.

Zastupstvo i depot: Norbert Weiss i drug

Zagreb, Sajmište br: 51.

Telefon br. 7-33. Brzojavi: Norbertis

Židovi u Kitaju

ŽIDOVSKA OPĆINA JE »DRŽAVA U DRŽAVI« PA NE SMIJE DA POSTOJI.

Harbin, 14. septembra. (JTA). Na sjeveru Kitaja u gradu Harbinu živi oveća općina Židova. Znatan broj članova došao je amo nakon revolucije u Rusiji. U mjestu izlazi cijonistički tjednik na ruskom jeziku »Evrejskaja Žizn«, a i inače je židovski život tude prilično intenzivan.

Harbinski Židovi, čim se nadjoše u većem broju stvoriše svoju općinu. Vrhovna kitajska oblast u Harbinu otklonila je svojim rješenjem da potvrdi pravila općine i pozvala opć. upravu, da se likviduje. Kao razlog navodi se, da je nedopustivo, da egzistira organ, koji bi okupljao sve Židove i oporezivao svoje članove. Po mišljenju kineskih vlasti bila bi židovska općina država u državi! Naprotiv se dopušta, da postoje pojedine institucije.

RASPUST ŽIDOVSKOGA KULTURNOG DRUŠTVA U HARBINU.

Harbin, 14. septembra. (JTA). Kitajske vlasti odredile su, da se raspusti židovsko muzičko literarno dramsko udruženje. Društvo egzistira već 18 godina i bilo legalizovano za carske vlasti, kad je Harbin još pripadao Rusiji.

KOFEIN U KAVI I KAVA BEZ KOFEINA.

Napisao dr. med. H. Hoffmann sa sveučilišta u Parizu.

Poznata je stvar, da kofein, koji se nalazi u običnoj kavi, nadražuje izmorene živce, samo što iza ovog umjetnog nadraženja nastupa opet veća tromost, »radi čega se običavaju uzimati sve veće doze. To pak po ljudski organizam nije bez upliva, jer znamo, da kofein ako se uzima u velikim ili opetovano u pojedinačnim dozama, prouzročuje jako povišenje tlaka krvi, koji opet naglo popušta, zatim ima za posljedicu nejednako bilo, lupanje srca, osjećaj straha, besanicu, glavobolju, lokalno znojenje itd., te prema tome često i kod zdravih ljudi ne izostaju škodljive pojave.

Da se onemoguće ove zle posljedice vadi tvrtka KAFFEE-HANDELS-AKTIENGESELLSCHAFT u FELDMEILENU kod Züricha iz kave posebnim patentiranim postupkom kofein, te ovu kavu bez kofeina donosi u promet pod imenom: KAVA HAG.

Prema izjavama svih bolesnika, kojima je radi bolesti srca, želuca, crijeva, bubrega ili živaca strogo zabranjeno piti običnu kavu s kofeinom, pruža im KAVA HAG bez kofeina isti užitak kao prije obična kava, jer se jedna od druge po ukusu ni najmanje ne razlikuje.

Ovaj subjektivni osjećaj nije tako lako znanstveno obrazložiti, pa se glede toga u literaturi može veoma malo materijala naći. Ponešto se ipak nalazi u nekojim znanstvenim radovima. Medju produktima, koji nastaju kod prženja kave igra znatnu ulogu »kafeol«, jer ovaj sadržaje u sebi onu substancu, koja kavi daje aromatični ukus i miris i koji se nepromijenjeno nalazi i u kavi HAG (Prof. Lehman »Die wirksamen und wertvollen Bestandteile des Kaffeegetränks«). Kafeol djeluje prema istraživanjima prof. Boruttau-a u zajednici s drugim kod prženja nastalim produktima na taj način, »da diže lako temperaturu i potiče mozak tako, da nastaje čuvstvo ugodnog osjećaja«, kako to i dr. Neubaer piše.

Nadalje ustanovljuje dr. Samuely, da po Löwy-u i Frey-u dokazano proširenje bubrežnih stanica nastupa i po užitku KAVE HAG bez kofeina, usljed čega »krv bolje prodire u bubrege i nastaje jače izlučenje mokraće«, što takodjer povisuje ugodan osjećaj.

Ove činjenice, koje se osnivaju na znanstvenim istraživanjima, dovoljne su, da obrazlože i u praksi po hiljadu puta stečena iskustva, da kava bez kofeina prouzročuje isto ugodno čuvstvo i pruža isti užitak kao obična kava najbolje vrste i da se vrijedna svojstva kave nemaju pripisati kofeinu, dok škodljive i nepoželjne pojave i posljedice potječu jedino od kofeina.

Tvrtka Kaffee-Handels A. G., Zürich, predala je samoprodaju kave HAG tvrtci: »KAVA-HAG« k. d., Zagreb, Boškovićeva 9. Kava Hag dobiva se u svakom boljem dućanu špec. i delikatesne robe. Liječnici dobivaju na zahtjev znanstvenu literaturu o kavi Hag gratis.

Iz Jugoslavije

Rezultati šekelske akcije

Do 25. septembra 1926. bilo je raspačanih šekalim:

Mjesto	5685	5686	Mjesto	5685	5686
Banjaluka	62	57	Osijek	104	131
Beograd	731	756	Pančevo	20	20
Bihać	17	11	Pakrac	—	—
Bijeljina	66	78	Požega	82	82
Bitolj	480	800*	Prijedor	13	—
Bjelovar	37	100	Priština	50	38
Brno (Č. S. R.)	5	—	Rogatica	9	—
Brčko	56	54	Ruma	3	16
Brod Slavonski	126	19**	Sarajevo	347	280****
Čakovac	41	78	Sanski most	28	21
Daruvar	23	35	Senta	48	—
Đakovo	29	39	Sisak	9	—
Debeljača	18	—	Skoplje	—	—
Derventa	70	—	Slatina	7	20
Doboj	17	16***	Split	58	—
Dubrovnik	—	13	Stari Bečej	19	18
Glina	10	20	Sušine-Đurđenov.	2	—
Gradačac	8	—	Subotica	39	31
Gradiška Nova	21	17	Šabac	15	—
Grubišno polje	10	6	Štip	35	30
Hercegovac	6	2	Travnik	37	—
Jajce	10	5	Tuzla	42	65
Karlovac	59	80	Varaždin	25	36
Kikinda Velika	20	—	Vel. Bečkerek	—	100
Koprivnica	32	56	Vinkovci	103	50
Kosov. Mitrovica	20	10	Virovitica	—	25
Kostajnica	7	7	Visoko	20	—
Križevci	20	26	Višegrad	11	—
Ludbreg	5	15	Vršac	135	103
Maribor	1	—	Vukovar	180	135
Mitrovica Srem.	17	19	Zagreb	662	597
Mostar	2	2	Zavidović	20	14
Našice	12	15	Zemun		
Niš	62	50	Indija i St. Pazova	83	14
Novi Bečej	11	9	Zenica	42	62
Novisad	280	133			
Ogulin	16	—	Svega	4655	4446

Primjedbe:

*Bitolj nije doznačio ništa za Savezni doprinos.

**Broj 19 odgovara doznačenoj sumi od 800.— Din računajući i doprinos, budući da nema specifikacije.

***Iz Doboja još nije doznačen novac.

****Broj 280 odgovara doznačenoj sumi računajući savezni doprinos i šekel jer nema specifikacije. Za 5685 broj 347 daje rezultat, koji je vrijedio za izbore za kongres. Naknadno je doznačeno još 1000 šekalim.

RASPAČAVANJE ŠEKALIM.

Obzirom na neke pojave u šekelskoj akciji i na upite u toj stvari treba ponovno da se naglasi da je učestvovanje u šekelskoj akciji, raspačavanju i kupovanju šekela, za svakoga cijonistu mjerilo njegove cijonističke svijesti i disciplinovanosti. Žalosno je kad se po nekoliko puta u kratkim razmacima vremena moraju opominjati vodstva Mjesnih Cijonističkih Organizacija, da učine svoju dužnost u stvari šekela. Ali cijonista — ako je potpun — ne će čekati, da mu se zakašnjava ili uopće ne dolazi s ponudom, da kupi šekel, nego će uznastojati, da ondje, gdje zna da se može platiti šekel, zatraži, da mu se dade ta godišnja cijonistička legitimacija.

Ne vjerujemo, da bi se igdje mogla da nadje Mjesna Cijonistička Organizacija, koja bi se kratila, da dade šekel onome, za koga zna da je cijonista a koji taj šekel traži.

ZAGREB.

Jubilej jednoga cijoniste.

Ovih dana navršio je jedan od naših najstarijih i najustrajnijih cijonista uvaženi trgovac i začasni gabaj općine g. Makso Nyitrai sedamdeset godina svoga života. Tom je zgodom, na Sukot, bio pozvan pred toru, gdje mu je kantor g. Haendel izrekao lijepi »Mi šeberah«. Nakon hrama skupili su se u stanu svečara njegovi štovatelji i znanci. Predsjednik bogošt. općine gosp. dr. Hugo Kon čestitao je g. Nyitraiu srdačnim govorom, istaknuvši zasluge i marnost svečara, koji je svoj javni rad posvetio razvitku institucija zagrebačke općine i bio medju prvima, koji su u Zagrebu oduševljeno stupili u cijonistički pokret. Usto se g. Nyitrai u ponajvećoj česti svoga slobodnoga vremena bavio studijem tore.

Iza dr. Kona čestitali su g. Nyitraiu rabin dr. Schwarz i rabin g. dr. Margel, a ispred Hevre Kadiše g. Haas.

I mi upućujemo svečaru naše najiskrenije želje i čestitamo mu za sve što je u svom životu dao i daje na oltar židovstva i svih plemenitih svrha.

GLAVNA SKUPŠTINA ŽIDOVSKOG OMLADINSKOG KOLA U ZAGREBU.

U nedelju, dne **3. oktobra** održaje se u 2 sata poslije podne u menzi Palmotićeva ul. br. 16 glavna skupština Židov. Omlad. Kola. Na dnevnom su redu izvještaji i ostavka sadašnjega odbora, te izbor novog vodstva. Daljnje djelovanje ovog društva prati se sa zanimanjem, jer odlaskom starijih omladinaca dolaze na upravu mladji članovi, koji prema današnjim znakovima živo rade na preudešavanju dosadanje društvene kolotečine u svrhu intenzivnog prikupljanja vaskolike omladine u Zagrebu, te privodjenja iste k cijonističkom radu. Velik dio članstva izostao je iz društva radi nedostataka unutarnje organizacije i sredjenja društva, pa je od naročite važnosti, da se ovi prijatelji vrate u Kolo, jer će novo vodstvo ukloniti sve smetnje, koje su dosada ometale potreban razvitak na polju društvenog života.

»OKO JEDNE POLEMIKE«.

U 121. broju »Jevrejskoga Života« odštampao je g. Samuel Kamhi članak, koji je ranije bio priposlao našoj redakciji. Taj je članak odgovor na članak g. dr. Rothmüllera »Tko je pobijedio na sletu«. Budući da je članak g. dr. Rothmüllera izašao u »Vjesniku S. Ž. O. U.« nije naše uredništvo vidjelo razloga zašto da odgovor gosp. Kamhia štampa izvan »Vjesnika«, pa je rukopis predalo vodstvu Sav. Žid. Omlad. Udruženja, koje samo uredjuje »Vjesnik«. U napomeni u spomenutom broju »Jevrejskoga Života« kaže gosp. Kamhi, da mu članak još uvijek nije objelodanjen u »Židovu« i da čak nije primio ni pismenog odgovora od nas. Ne znamo, kad je g. Kamhi predao redakciji »Jevrejskoga Života« svoj članak, ali mu ovime saopćujemo, da smo mu na adresu Kralja Petra ulica 31, Sarajevo, dne 13. ov. mj. odaslali pismenu obavijest o tome, šta mislimo o uvrštenju njegovoga članka i šta smo učinili s rukopisom.

Uredništvo »Židova«.

NAŠ SUMIŠLJENIK GOSP. MED. UNIV. Dr. MIRKO RECHNITZER otvorio je svoju ordinaciju na Prilazu 48. I. kat, gdje ordinira od 11—12 sati prije podne i od 3—5 sati poslije podne. Telefon: 29—45.

Vjesnik S. Ž. O U.

Uredjuje Vodstvo S. Ž. O. U.

SAVEZNO VIJEĆE SAVEZA CIJONISTA.

Za 17., 18. i 19. oktobra sazvano je u Zagreb Savezno Vijeće Saveza Cijonista.

Na tom Vijeću mora omladina da bude zastupana dovoljnim brojem delegata. Potrebno je, da se starate o tome da u svakom mjestu gdje je ikako moguće, u listini delegata bude srazmjeran broj omladinaca. U mjestima, gdje je broj raspačanih šekela tako malen, te postoji pravo samo na jednoga delegata, valja nastojati, da taj delegat bude lice, koje ima potpuno razumijevanje za omladinska pitanja.

Ima mogućnosti, da nekolicina omladinaca bude birana u i van svoga prebivališta. Tko želi da bude biran, a ne može biti delegatom svojega mjesta, neka to **smjesta** javi vodstvu S. Ž. O. U., Zagreb, Ilica 81. III.

Situacija je u pokretu takova te omladina mora da u dostatnoj mjeri dodje do riječi!

Na prošlogodišnjem Saveznom Vijeću Saveza Cijonista bio je istup omladine srazmjerno jak, što je učinilo da je saradnja izmedju našega Saveza i Saveza Cijonista bila tješnja i da je u gradjanskim redovima poraslo razumijevanaje za pitanja omladinskoga rada.

I inače, ovogodišnje Savezno Vijeće Sav. Cijonista ima da donese presudne odluke o daljemu radu u Jugoslaviji. Važnost toga Vijeća obilježeno je najjasnije time, što će na nj doći

član Egzekutive Svjetske Cijonističke Organizacije gosp. Feliks Rosenblüth iz Londona. Omladina treba da nastoji, da učešće iz svih krajeva bude što veće!

Valja da dokraja uočite važnost čitave ove stvari i da postupite u smislu ovoga poziva.

Neposredno prije Saveznoga Vijeća održat će se **pretkonferencija omladinskih delegata.** Tačno vrijeme, kad će biti konferencija, javit ćemo naredni puta.

(Pravilnik o izboru delegata odštampan je u »Židovu« br. 37—38 i 39!)

ANKETE U »HANOARU«.

»Hanoar« ima dvojaku zadaću: 1. da okupi oko sebe što veći broj saradnika iz čitave omladine; 2. da obradjuje teme, koje zaista zanimaju omladinu. Zbog toga **ćemo od vremena** na vrijeme raspisati po koje aktuelno pitanje za anketu »Hanoara«.

Pozivljemo sve prijatelje, da odgovore na pitanje:

»Koliko je cionizam odredio i kako je mijenjao pravac mojega života?«

Odgovori će početi da izlaze u prvom broju »Hanoara«, a dobro je, da se što prije pošalju redakciji (Ilica 31, III.).

IZ VODSTVA.

U Sarajevu se protiv jasnih riječi rezolucije Sav. Vijeća i protiv izjava, danih sa predsjedateljskog mjesta Hansu Fürstu, a koje su štampane u izvješću o Vijeću, (a taj izvještaj nije dabome nitko osporio!) obrazovao odbor, koji se nazivlje »Propagandni odbor jevrejsko-sefardske omladine u Jugoslaviji«. Vijeće je odlučilo: da vodstvo zbog intenziviranja propagande obrazuje propagandne odbore za pojedine pokrajine. Dakle Vijeće 1. ne daje pravo sarajlijama, da stvaraju sami odbor, a 2. taj odbor nikako ne može da bude sefardski, nego može da bude tek odbor za Bosnu, u kojemu mogu da budu članovima i aškenazi.

Prema tome taj odbor nema prava da u ime S. Ž. O. U. provodi bilo kakvu akciju. Njegovo je djelovanje privatna stvar tih lica ili onih sarajevskih udruženja, koja su ih delegirala.

U Vukovaru, 27. IX. 1926.

Cvi Rothmüller.

Vjesnik K. K. L

ISKAZ BR. 22.

Za vrijeme od 7.—28. septembra 1926.

ŠKRABICE:

Stara Pazova: Grünwald 12.—, Marko Berger 28.—, Freides 22.—, Heinrich Lövy 15.—, Freund 12.—, Temm 85.—, Karl Kohn 30.—, Pisker 24.—, iz 6 äkrabica 28.—. 256.

Tuzla: Bosković 11.—, A. Finci 14.—, R. Danon 23.—, Karger 10., H. Thau 10.—, A. Klein 13.—, A. Goldstein 18.—, dr. I. Rosner 10.—, iz 11 škrabica 66.50. 175.

Zagreb: Adolf Licht 10.—, Drag. Hirschl 40.—, Baron Feld 35.—, Jakob Beck 34.70, H. Wiesler 38.25, Stefa Rosenberger 11.50, dr. F. H. Bruck 52.50, Luci Hirschl 35.—, Gre Sarvasi 17.60, Büchler Feliks 10.—, Drucker Emil 20.50, Dav Löwy 15.85, dr. Oskar Heim 10.—, Julio Neumann 10.—, M sija Ehrenfreund 10.—, Aranka Hirschl 39.—, Tina Hirs 12.—, Schwarzenberger 10.—, A. Neumann 10.—, Meisel 10.— Marjana Berkeš 30.—. 461.

Glina: Štefa Grünwald. 34.

Bihać: Josef Jakob Levi 10.—, Juda Maestro 12.— Avram J. Levi 15, Josef Pinto 10, Rudolf Rechnitzer 24.— 71.

Brod na S.: Erich Müller 10.—, Fredo Müller 10.—, Te 999.

dor Hirsch 10.—, Julio Engel 10.—, Aleks. Friedmann 10.— Drag. Mahler 20.—, Julio Klein 10.50, Max Sandel 84.— Eugen Spitzer 10.50, Marko Städtler 22.25, Engel i drug 10.— Željko Lazar 10.—, Herman Kaper 42.—, Alfred Goldberg 10.—, Vilko Rosenzweig 10.—, Izidor Steiner 65.—, Mor Gottlieb 10.50, Ignjat Sidon 10.—, Osiar Gottesmann 50.— Mavro Klein 10.—, Beta Schillinger 15.—, Šandor Wei 10, Hugo Weiss 17.50, Ignjat Weiss 10.—, Rudolf Fuchs ure 26.—, Gerson Glücksmann 24.—, Ignjat Neumann 28.— Weiss — Jankomir 10.50, Jakša Weiss 10.—, Alfred Pfeife mann 55.50, Adolf Schnitzler 10.—, Schulmann i Weiss 10.— Ornstein 10.—, Ladislav Schlesinger 10.—, Josip Salam 23.—, Mavro Adler 10.—, Berta Bauer 10.—, Hotel Tri Gavr na 11.50, Mihael Saskin 10.50, Rudolf Spitzer 28, Lina Je nek 23.,— Kamila Török 11.50, F. Finci Bos. Brod 31.—, Pesach 10.25, V. Goldstein 29.—, N. Pesach 11.—, D. Pesa 18.50, Leop. Weiss 10.—, Solo Kohn 19.—, iz 6 škrabic 27.75. 955.

Karlovac: S. Weinberger 25, Z. Mattesdorfer 18, H. Bra ner 15, J. Berger 15, A. Eisler 63, Ljuba Reiner 21, Ž. Rec nitzer 10, J. Weiss 22, E. Horovitz 20, Šandor Weiss 45.— Eisler 10, G. Herrnstein 12, T. Kohn 30, Sigmund Reiner 13. Schlossberg 18.25, iz 4 škrabica 27.75. 373.—

Ruma: Sig. Reich 10, Natan Weiss 50, Desider Schlesi ger 61, Adolf Rosenzweig 10, Filip Skopal 10, Bela Hauser Jakob Fuchs 10.25, Paul Handler 18, Braća Weiss 22, Be Roth 19, ud. Richtmann 10, Sigmund Müller 10, iz 11 škrabic 55.60, Julije Herškovič 40, I. Unterberger 100. 473.— 2771.

Gračanica: dr. M. Mondšajn 76, Braća Papo 32, Beni min Pinto 50. 158.

Mitrovica: Julijo Pollak 11.70, S. Gross 20.50, S. Löw 22, Vikm Weiss 11, H. Weissberg 10, Ida Fischer 10, Fa Wiegenfeld 10, S. Steiner 19, dr. I. Frankfurter 10, iz 8 škr bica 43.40. 167.

Travnik: Salom Avram 20, Degel Jehuda 26.25, Mem hem Altarac 14, Mordehaj Salom 13, Moise Salom 11, Ješ H. Salom 30, Moric Montilja 16, Mešulam Weisser 12, Rafa A. Atijas 10.25, Haim Papo 44, dr. Rosenzweg 20, Šua Salom 10, Moise Abimun 16.75, Moise Konforti 28.75, Mo S. Altarac 12.50 ,Levin Atijas 10, Isak Papo 6.25, Avram Ga 10.50, Isak Altarac 35.75, Jakob H. Pinto 14.25, Sal. M. Al rac 13.50, Ezra J. Konforti 26, Jakob J. Pinto 13.25 David K deron 10.50, iz 9 škrabica 52.75. 470.

Zavidović: Alter Baris 10, Hajim Kabiljo 12, Adolf M ler 12, Josef R. Musafia 10, Ignac Stern 10, iz 6 škrabica 90. 3657.

Bitolj: Leon Kamhi 21, Šmuel Levi 52, Pardo Levi Todoros Aroesti i drug 32.50, Šabat Pardo 53.50, Moše Pardo 23, Mojis S. Kamhi 62, Pinkas Pardo 21, Vital Far 30, Rahamim Ruso 34, Moše A. Kamhi i Assael 40, Jakob K sorla 20, Jakob M. Aoesti 10, David Aruti 53, Bohor Pardo Sinori 34, Bohor D. Kamhi 12, Isak Ruso 10, Leon Išah Moše Navon 10, Šmuel Aroesi 46, Josef Levi i drug 20, Br ća D. Kasorla 20, Mešulam Aroesti 15, Aron M. Hasson Isak Aroesti 10, Abram Kamhi 10, Moše Kamhi 10, Bohor Le 20, Šabat Peso 20, Baruch i Franco 100, Sinovi A. Aroesti Šlomo Navon 20, Simon Majo 30, Majo Aroesti 22, Mo Talvi 20, Šemtov Aroesti 10, Jakob Alva 20, Mojis Cadika 10, Bencion Levi 10, Nisan i Levi 30, Juda Išah 65, Abram P so 10, Elijas Hason 10, Bohor Konfino 10, Rafael Israel Mošon Šame 20, Isak Nehama 15, Aron Testa 24, Akiva P kajo i Kohen 30, Šlomo Koen 15, Todoros Levi 13, Mordeh Ruso 15, Aron Alboher 22, Šlomo Kalderon 14, Jakob Kam 11, Menteš Kolonomos 30, Josef Aroesti 10, Bohor Ašer Nachmias 37, Nachmias i Aruti 35, J. Nachmias 20, Jomt Peso 10, Abram Kalderom 56, Nachmias Gabriel 20, Isak Is 10, Razno 49, Mordehaj Testa 10.50, Mordehaj Mešulam Pinhas Koen 20, Šlomo Kohen 10, Mojis Toledano 28, Abra Kamhi 20, Rahamim Koen 10, Isak Ruso 25.50, Hojim Aroe 10, Isak Išah 41, Jekutijel Ergas 10, N. Mizrahi 10, Nehar Šlomo 20, Nachmias i Massot 50, Benjamin Ruso 67, Šm Šame 40, Mordehaj Koen 10, Meir Kalderon 13, Šabat Baru 20, Braća D. Feradi 40, Salom Nachmias 20, Juda Pardo iz 2 škrabice 18. 2170.— 52 5879.

Grubišno polje:

Virovitica: Adolf Bing 114.50, Olga Engel 60, Julio Bing 50, Srećko Weissmann 29, Cecilija Feldmann 20, ud. Rofeld 47.25, Julio Schwarz 10, Bar Kohba 27.25, Josip Bial- 14, Hansi Bialka 10, Josip Benedek 25, dr. H. E. Kaufmann Adrija Tausz 12.75, dr. Josip Singer 27.75, Adolf Klein 50, Zlatko Lichtner 11.50, Elza Spitzner 10.25, Didika Reich 75, Mira Weinberger 10, 536.—

Beograd: Braća D. Levi 154, Jakov Bararon 84, Oneg bot 30.50, Josif 10. 278.50

Banjaluka: dr. Laufer 70.75, Levi Rafael 10, Rosenrauch Ernst Brammer 150, Mela Poljokan 20, Sarina Nachmias 50, Melita Poljokan 10, Atijas Cipora 12, Samuel Sal. Sać 11, Sime Poljokan 55.50, Isak R. Polokan 10, Mosko Ka- 19, Rosenheck 16, iz 8 škrabica 28. 461.75

Bačka Topola: Barta Bernat 12, Basch Soma 25, Beck la 20, Beer Markus 24.50, Breiner Adolf 10, Breiner Jakob dr. Epstein Zoltan 14, Hajnal Daniel 20, Šandor Hirschfeld 50, Geza Horwat 60.50, dr. P. Keller 20, Lederer Franjo 25, Beer Soma 18, dr. Manheim Mano 15, Pressburger dor 11, Pressburger Franjo 10, Rosenberg Vilmoš 10, heinberger Karl 10, Singer Josip 10, Tisovkin Samuel 10.60, anjo Zacker 14.50, iz 16 škrabica 76.30. 503.75

Koprivnica: Josip Spiegler 28, Leo Wolfensohn 34, Mar- Würzburger 10, Würzburger i Grünwald 17, Artur Kollnn 24, Svratište »Križ« 25, Pavao Pichler 12, Adolf Reich Milan Reich 16.50, Jakob Rosenberg 18, Šandor Rosenrger 12, Dragutin Selinger 10, Ervin Salamon 10, Milan heyer 10, Leo Albahari 10, Hinko Begović 14.75, Robert senstein 10, Filip Eisenstädter 15.50, Judita Fischer 17, 7659.60

nac Gross 40, Vilim Grünwald 10, Julijo Grünberger 25, Izir Hirschl 30, Marta Hirschl 51, Hirschler Jakob ml. 23, iz škrabica 77.25. 580.—

8239.60

DAROVNA KNJIGA.

Bitolj: Na Viola kod g. Aron Alboher 145.—, na venčanju ram Testa 192.—, na Viola Jomtov Albaranec 188.50, na ola Aron Kalderon 240.—, na venčanju Jakob Kamhi 190.—. 955.50

Beograd: Na Brit mila sina dir. Heima 2.200.— sakupili ja Klarica Alkalay i dr. F. Pops,, na avel pok. Davida Davivića 910.—, gdja Klara Nachmias sakupila u banji 246.—, k. Fried 20.—. Na svadbenoj večeri Mandil—Bejosef 125.—, Rihmidu sina Izahara R. Avramovića 108.—, na venčanju nfino—Menase 70.—, na Brit mila sina Haima Almuslino 5.—. 3884.—

4839.50

Novisad: g. Mihael Boros čistu dobit izdane brošure 3.000.—

Ruma: Samokontingentiranje 78.—

Brod n. S.: Čisti prihod zabave na Roš hašaua 2.486.50

Karlovac: Samokontingentiranje K. Ž. O. 135.—, samokongentiranje M. C. O.: Sam. Weinberger 200.—, Josip Rendeli 0.—, David Meisel 40.—, H. Brauner 80.—, Josip Glück —, A. Eisler 200.—, E. Eisler 200.—, dr. Milan Beck 80.—, Herrnstein 80.—, P. Birnbaum 160.—, Pavao Beck 80.—, Schlossberg 200.—, E. Horavitz 80.—, Rudolf Glück 120.—. 1935.—

7.499.50

DAROVI U HRAMU.

Zenica: Samuel S. Trinki 50.—, Juda Montilja 50.—, Salamon Trinki 50.—. 150.—

Ruma: Abr. H. Müller 10.—, Moše Weiss 15.—, Miroslav Wessel 50.—, V. Schönfeld 10.—, Oto Popper 30.—, Moše Weiss 30.—, Samuel Pollaček 50.—, Bela Hauser 20.— 215.—

Tuzla: Miroslav Kolarić 30.—

Zagreb: Kaufmann 1.000.—

Bjelovar: Mavro Ackermann 50.—, Josip Altmann 50.—, Lavoslav Beck 50.—, Bela Burgner 100.—, Lauš Vilim 50.—, Ign. Schreiber 50.—, Makso Stern 50.—, Herm. Epstein 10.—. 460.—.

Brod n. S.: Rudolf Fuchs prig. Barmicva Teodor Hirsch 100.—

Ruma: Bernat Stein 50.—, Natan Weiss 50.—, Bela Hauser 50.—, Desider Schlesinger 200.—, Aleksa Popper 150.—, Šandor Weiss 10.—. 510.—.

Bitolj: Abram Peso 36.—, Jakob Pardo 10.—, Šlomo Kalderon 20.—, Eli Testa 10.—, Eli Kassorla 10.—, Nisim Baruch 10.—, Mojis Albaranes 50.—, Abram Faragi 20.—, Abram Testa 10.—, Šmuel Massat 20.—, Haim Kalderon 20.—, Haim Alboher 18.—, Jakob Kamhi 14.—, Benjamin Russ 10.—, Brašnarski Anaf 50.—, Mojis Russ 22.—, Jakob Kalderon 10.—, Moše Kasorla 10.—, Nisim Kasorla 10.—, Aron Alboher 20.— Abram Aruti 10.—, Šlomo Elijas 10.—, J. Išah 10.—, Razni 18.— 428.—.

Beograd: Samujlo Alkalay 100.—, Isak Farchi 30.—, L. M. Alkalay 50.—, Nisim M. Mandil 20.—, Avram M. Paparo 100.—, Haim D. Azriel 500.—, M. Medina 20.—, Maks M. Koen 50.—. 870.—.

Bihać: Rudolf Rechnitzer na ime pok. oca Alberta Rechnitzera 100.—

3.863.—

OPĆI DAROVI.

Vršac: G. Engländer 50.—

Ruma: Arnold Reich 10.—, za prodane kalendare 145.—

Karlovac: Šahist 30.—

Bjelovar: Josip Weber 20.—

Zavidović: dr. P. Band umjesto honorara g. Miki Salom, zubar, Travnik 200.—

Beograd: Za prodane kalendare 945.—

Banjaluka: Za prodane kalendare 25.—

Bačka Topola: Za prodane kalendare 60.—

Pančevo: Za prodane kalendare 240.—

1715.—

MASLINE:

Bjelovar: Ignac Fürst u gaj Slavka Fürsta 300.—

OTKUP OD ČESTITANJA.

Zagreb: Albert Daniti 50.—, Fani Feldbauer 50.—, Eugen Klein 40.—, dr. Makso Hirschfeld 200.—, Supruzi dr. Hugo Kon 100.—, David Hercog 100.—, Ivica Brodman 20.—, David Lövy 50.—, Braća Klein 50.—, W. Wadbel 20.—, Mojsija Ehrenfreund 20.—, Razni 30.—, Supruzi dr. H. Njemirovski 100.— 830.—

Sarajevo: »Poale Cijon« 200.—, sakupljeno na vjenčanju Lide Montilio — I. Bararon — Bihać 150.—, Cesar Sumbulović 1 maslina na ime pok. oca Isaka Sumbulovića 90.—, dr. Pinto Tora dar 50.—, 490.—

Zenica: Obitelj Papo 25.—, Salamon Trinki 20.—, Oto Weiss 50.—, Artur Kraus 20.—, Adolf Weiss 20.—, Razni 40.— 175.—

Zavidović: 117.—

Pančevo: 350.—

1962.—

PREGLED:

Iz Bosne	2713 75
Iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije	11.714.10
Iz Srbije	9787.—
Iz Vojvodine	4203 75
	28.418.60

TENIS rakete kao i igrališta
popravljam i novo uredjujem uz **garanciju**
Ludvig Toplak
Zagreb
Telefon br. 4 05. — — Frankopanska br. 1 (dvorište)

DRVA GORIVA
grabova, rezana, cijepana
1000 kg. dinara 370·—
bukove cijepanice, prvorazredni kameni ugljen nudja veoma povoljno
S. Hirschla sin
Podolje br. 9. Telefon br. 2-82,

HOTEL ROYAL
Vlasnik Milan Čanak
ZAGREB, ILICA BR. 44-46
Udobne sobe, odlična kuhinja prvorazredna posluga.
Vlastiti autobus za otpremu putnika i prtljage sa stanice i na stanicu.

Nabavite Vaš pisaći i risaći pribor kod najjeftinije tvrtke te struke
A. BRUSINA K. D.
(Vlasnici V. i M. Steiner)
ZAGREB, MESNIČKA UL. 4.
Cjenici badava.

Konjskih gunjeva
unenih i pamučnih pokrivača, garnitura, tkanina za pokućtva i zavjese, kod tvrtke
ASCHER I HOHENBERG
Wien I., Salzgries broj 3.
Zastupstvo i skladište
J. ASCHER
Zagreb, Palmotićeva ul. broj 19A.
Telefon 11—70.

Kašer Guske
Gušća mast, jetra i gušće meso. Sve potpuno svježe! Uz umjerene cijene od 1. oktobra u
Mesnici Ivančić, Kaptol br. 2.

„Gaby"
Kitničarija i parfumerija
Zagreb *Nikolićeva 11.*

Krznarija M. Radočaj
Gundulićeva ulica br. 8.
Preuzima svu krznenu robu na moderniziranje, popravljanje mantela, jackena, boa, muških kaputa itd. Osim toga uvjek na skladištu: svakovrsne tu- i inostrane kože, najfinije vrsti. Preuzima strojenje i bojadisanje domaće kože. Preko ljeta preuzimaju se krzna u pohranu.

כשר
Restaurant „CARMEL"
ZAGREB, Petrinjska ul. 26.

Trgovina koža
Mavro Preisz, Zagreb
Ilica 53. — Telefon 4-37.
preporuča svoje veliko skladište svih vrsti kože za obuću i konfekciju.

Sve vrste KRZNA Sve vrste
uz izvanredno niske cijene naći ćete kod
„SISCIA" D. D. Gundulićeva 4.
Prodaja na veliko i malo. — Ogled robe bez obveze kupnje.
Krojačicama i krojačima odobravamo poseban rabat.

NAJNOVIJE!

„MUNJA"
patentni gumb
Promenljiv za svako odijelo
Šivanje gumbi nije više potrebno, trganje sa korijenom i oštečivanje dijelova sukna je isključeno.
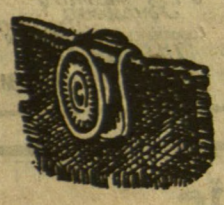
Dobiva se u svim strukovnim trgovinama
Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
„NOVITAS" Zagreb, Predovićeva 23

POLIGLOT
ZAGREB
KAPTOL 20. — — TEL. 10-99.
preuzima svaku vrst pisaćih radnja i umnoženja
Prevodi u svim jezicima.
Diskrecija zajamčena.

Jogurt predusreće i liječi poglavito okrečenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehura, slabokrvnosi, bljedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, sladornu bolest i t. d.

Za sušićave je JOGURT vrlo krepka hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuju i jača te pospješuje njihov razvitak.
Pazite na naš zaštitni znak!
Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naručbe:
JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.
Dvorište desno, II. kat, telefon 16 05.

Nadgrobni Spomenici od D 500·— gore
NADGROBNI OBRUBI, GROBNICE
u velikom izboru prekrasno izradjeni od crnog švedskog granita, Labradora, Symeta, svih vrsti mramora kao i domaćeg trajnog kamena uz najumjerenije cijene kod
Kiparstvo i klesarstvo
Jaroslav Strecha
ZAGREB
Ilica broj 102.

Velika pobjeda „Adler“ pisaćeg stroja u Berlinu

Izmedju 1000 pis. strojeva raznih sustava dobio **prvu nagradu**

„ADLER“ model 7. sa 12.086 udara u 32 minute.

Skladište: **Maria Krell, Zagreb,** Nikolićeva ulica 12 — — Telefon broj 20-18.

Specijalna trgoviva češkoga sukna za muška odijela i sav krojački pribor

J. Modern, Zagreb

Sajmište 51. (produljena Hatzova ulica)

Cijene umjerene. Polakšice u plaćanju

Najstarija zagrebačka tvrtka dragulja, zlata, srebra, antikviteta i satova

Josip Englsrath

Utemeljena 1850. — Telefon interurban 640

preporuča svoje veliko skladište mod. svakovrsnih **prigodnih darova** kao za vjenčanje, barmicva itd. uz poznato solidnu podvorbu Klej kodeš, Menore, kiduš-čaše na skladištu. Kupuje biserje, dragulje, staro zlato i srebro, novce, antikvitete itd. uz najbolju cijenu.

Weck

boce za ukuhavanje voća su najbolje. Dobiju se kod Staklana R. Pasarić Ilica br. 37. Telefon 16-13.

M. KAUFMANN

Foto-atelier Preradovićeva ulica 37.

Specijalna izradba svih vrsti slika u i izvan atelijera. Snimanje tvornica, zgrada, grupa, svadbi, škola i t. d. Povećanje slika u svim veličinama.

Bukova drva ka[illegible] i svih vrsti ugljen[illegible] na nudjamo uz je[illegible]tnu cijenu i solid[illegible] podvorbu

Leo Kolarić

trg. drva i ugljen[illegible] Zagreb, Paromlinska c. [illegible] Telefon 24-54.

Optodent

pasta za zube

odlično čisti i desinfiscira zube i usnu šupljinu, sprečava stvaranje zubnog kamenca i daje ugodan miris dahu iz ustiju. U Vašem je dakle interesu, da svagdje tražite izričite OPTODENT pastu za zube. — Naručuje se kod:

„RAVE“ Zagreb

Jelačićev trg br. 2.

Atelier steznika — Zavod za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum

Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučića. Čišćenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

Željezne krevete

i ostalo željezno pokućtvo izradjuje najsolidnije „ZMAJ“ D. D. ZAGREB Petrinjska ul. 3 Tražite cjenik!

Oglašujte u „Židovu“

Spedicija „Tranzit“ ZAGREB

Ilica 45. Tel. 18-03.

Prevozi. — Selidbe pokućtvenim kolima. — Carinjenje. Uskladištenje.

IGLA

Zavod za ažur i plissee. Vezenje odjela. Sve vrsti bjeloga rublja rukom i na specijalnim strojevima. Vezenje monograma rukom i strojem, vezenje sa perlima. — Rupice strojem. — Športski znakovi zastave. — Gumbi preris.

Preradovićeva 33.

M. Kanovnik

Mehanička radiona

Stanica Standard benzina i Sokony ulja

Zagreb

Poslovnica i skladište Prilaz 87. Telefon 3-95.

כשר RESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela). Primaju se abonenti u i izvan kuće.

F. Stifter Zagreb

Dalmatinska 7. Telefon 2-90.

Mehanička radiona. Montaža automobilske rasvjete svih sustava. Montaža magneta. Svi popravci automobilske elektrike. Akumulatori za rasvjetu, pogon za autorasvjetu, za radiotelefoniju, za sve posebne svrhe. Popravci akumulatora. Postaja za punjenje.

STJENICE

radikalno uništi i za potpuni uspjeh jamči

„WERTHEIM“

Zavod za tamanjenje gamadi

Marovska 16. — Telefon 26-45.

gdje je i prodaja svih vrsti sredstava proti gamadi.

TRGOVAČKA KUĆA

„REKORD“

Marovska 5 ZAGREB Telefon 28-13

Veliko skladište engleskih i čeških muških i ženskih štofova, svile, platna, zefira, pokrivača sagova kišnih kabanica i ostale manufakt. robe.

Vlastita izradba finog muškog rublja po mjeri I NA OTPLATU.

MIRKO ŠĆETINEC, ZAGREB

Jelačićev trg Duga ulica 2 Telefon 4-23.

Specijalitet rezanje bubikopfa. Češljaonica za gospodu i gospodje.

Prodaja parfumnih i toaletnih predmeta francuskog porijetla i svih vrsti vljasuljarstva.

Restauracija

„Nova Amerika“

Trenkova ulica br. 3.

Dolje sa cijenama. Od danas unaprijed snižene cijene za sve poštovane goste abonoma po karti Din. 700.— svaki dan tijesto. Obični abonoma samo Din. 550.— svaki dan pečenje i salata ili varivo; dva puta nedeljno tijesto. Ako želite dobiti solidnu koštu izvolite se osvjedočiti. Preporuča se poznati

Jakov Prkić, vlasnik

V. Pandić

gradjevna i umjetna bravarija

Hačićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.

Sigurnosnih brava uvijek na skladištu.

L. PIEROTTIA nasljednici

Zagreb, Kukovićeva ul. 23.

NADGROBNI SPOMENICI

Šofa, svile, platna, stolnjake, ručnike, žepne rubce, čarape, rukavice, čipke, vrpce, gumbe i svu ostalu robu kupujete najjeftinije u trgovini

IROŠ

Ilica broj 26.

MIRKO ŽUGEC

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućtva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radiona za restauriranje antikviteta.

Štampilije, društvene znakove, vignete, gravure, čekiće, emajlirane ploče, signature izradjuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilije

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

Uloške za krevete,
Konjsku strunu i afrique
Gračel za madrace i rolete
Gobeline, mokete
Pliševe i brokate za pokućtvo
te
sav tapetarski materijal

kupujete najjeftinije na veliko i malo kod

TRGOVINSKO K. D.

Zagreb, Ilica 45

Zahtjevajte uzorke!

Vjek. Flosberger

M. Rothmüller i H. Grossman

ZAGREB, ILICA 38

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 83 ZAGREB TEL. 12-2[illegible]

Veletrgovina stakla, porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu: Svih vrsti stakla, porculana, svjetiljaka, ogledala, okvira, stakenih ploča i raznog kuhinjskog pribora.

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

Cijenjenim damama na znanje

Na 5. augusta otvoren je jedan prvoklasni modni salon haljina za dame, te se preporuča za izradu od najelegantnijeg engleskog kostima do najjednostavnije kućne haljine; izradba solidna i cijene umjerene

Modni salon haljina za dame

Chic Parisiene K. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 6.

Mezanin — — — Telefon 11-21.

Vlasnik: Savez Cijonista u Kraljevini SHS, Zagreb, Ilica 38, I. kat. — Glavni i odgovorni urednik: Julije Rosenberger, Zagreb, Fijanova ulica 11, I. kat. — Za tiskaru odgovoran: Ivan Šebalj, Zagreb, Petrova ulica broj 4. — Tiskara »Merkur« d. d., Zagreb, Ilica 35.